

Maarahva Kongress tulgu!

Priit Toobal:
Reformierakond
väldib tege-
likkust Lk 2

Ene Ergma ei
luba Rahvarinde
valitsust Riigi-
kogusse Lk 7

Sulev Valner sat-
tus Võrumaal
meediasõtta Lk 2

Toivo Tootsen:
Aidakem Afga-
nistani armeed
väljaõppega!
Lk 6-7

6. märtsil pidas Keskerakond Väike-Maarjas järjekorras teist maaelukonverentsi. Esimene toimus 1. augustil 2009 Jõgeval - loe täpsemalt selle kohta 29.07, 5.08 ja 12.08.2009 Kesknädalast. Seekordsel konverentsil esinesid tervitustega Edgar Savisaar, Urmas Tamm ja Jaan Sõrra, ettekannetega Ester Tuiksoo, Üllas Hunt, Arvo Sarapuu, Rando Värnik, Inara Luigas, Urmas Jõgeva, Karl Õmblus ja Toomas Paur, lisaks sõnavõttud. Konverents võttis vastu avalduse ja moodustas toimkonna Maarahva Kongressi kokkukutsumiseks eeloleval sügisel. Pikem ülevaade arutelust Kesknädala lähinumbrites.

SOE ÕNNITLUS: Endisel põllumajandusministril Ester Tuiksool, kes esines konverentsil Riigikogu Euroopa asjade komisjoni aseesimehena, oli sünnipäev. Edgar Savisaarelt pälvis ta sel puhul sooja embuse koos kevadiselt õiterikka lillesülemiga.

Foto: Urmi Reinde

Loe
lk 4 - 5

Kurjakad järgmisel ajaloolisel ringil

Vt ka Kesknädal:
27.01.2010 Jaak Mosin
17.02.2010 Hain Rebas
03.03.2010 Asso Kommer

Võltstagasihoidlikkuset
püüan hinnata kolme mater-
jali endanimelise reegli kol-
me punkti järgi. Vajalik on
aga mõni märkus.

KOIT PIKARO
Keskerakonna liige,
Pärnumaa

Kommer ei ole kunagi
olnud ja, loodan, kunagi ka ei
saa Keskerakonna liikmeks.
Reporter on talle küsimuse esi-
tamisel eksinud, ilmselt püüd-

nud mitme isiku läbikukkunud soovunelmaid esitada tege-
likkuse pähe. Oma avalduse
alusel ja soovitajate pingutustel
ei ole Kommer siiski saavuta-
nud oma eesmärki. Kindlalt väi-
dan, et sellise isiku soovitajad
toetavad kuritegelikku moraali,
Kommeri-taoline isik ei saa
Eestis kuuluda ühtegi normaalsesse
erakonda. Kunagi oli ta
ERSP liige ja see erakond pak-
kus talle igati kaitset. Nüüd on
ta lootnud, et mõne erakonna
kohtu all olevad liikmed ongi
partei ning toetavad tema kuri-
tegelikku olemasolu ja mentali-
teeti. Ajalehe väide, et jäärikompa-
nii juhte represseeriti, kõlab

ebaõigena. Jah, nad anti kohtu
alla ja said vanglakaristused,
kuid seda kuritegude eest. Vaid
demagoogiliselt saab väita, et
need kohtuotsused on repres-
sioonid. Selliste persoonide
puhul tuleb rohkem muret-
seda, et palju kuritegusid jäi
paljastamata.

Kes räägib?

Mosin. Poliitiline provokaator,
kes ilmselt kannatab tähele-
panu puudumise all. Tema
arvates on õige aeg teha nn
Pullapää kriisi eest vastuta-
jateks vaid poliitikud. Iseloo-
mustav on tema kohta seegi, et
aastaid tagasi, küll Vene ajal,
ontamitmel korral olnud kohtu

all ja vangis, ka raskete
kuritegude eest. Ilmselt taga-
sihoidlikkusest unustab Mo-
sin ära enda rolli 1992. aasta
juunisündmustes. Siis oli ta
valmis ühe väeosa tagalaüle-
mana osalema riigipöörde-
katses. Liikus koos väeosaga
koguni Tallinna peale. Sai aga
teada vastumeetmetest ja
pooltel teel lihtsalt põgenes
väeosa juurest. Oma põgenemist Eestist 1993.
aastal (kuigi kriminaalaja-
raames oli tema suhtes raken-
datud keeld lahkuda) nimetab
nüüd Euroopa avalikkuse
teavitamiseks. Sellele järgne-
nud varjupaigaotsimist Root-
sis saab pidada argpüksis ja

reeturi käitumiseks. Tekib veel
küsimus, miks teda hiljem
siiski kohtu alla ei antud.
Põhjusi saab olla vaid kaks.
Tolleaegne ERSP ja isamaa-
laste Siseministeeriumi juht-
kond ei soovinud seda või siis
osutas ta teatud organitele
teeneid ja vastutasuks lubati
tal edasi eksisteerida.

Rebas.

Enda arvates suurim dem-
okraatia eest seisja Pullapää
kriisi tekkimisel. Samal ajal
tüüpiline ERSP minister, kel-
lel on vaid oskust süüdistada
teisi, kas siis postsovetlikus
mõtlemises või läänelikkuse
mittemõistmises.

Loe edasi lk 4-5

Juhtkiri

Reformierakond poeb pseudo-probleemide taha

PRIIT TOOBAL
Keskerakonna peasekretär

Miks tegeleb Reformierakond pseudo-probleemidega (nt valimiste kokkuvõtmisaja muutmise) sellal, kui valitsuselt oodatakse tõsisemat suhtumist tööpuudusse ja majandusse? Reformistid tahavad valija tähelepanu kõrvale juhtida põletavatelt probleemidelt (nt tööpuuduse kasvult või kodulaenuvõtjate muredelt), mille nad on ise põhjustanud.

Valimiste ühildamise plaani taga võib aimata Reformierakonna vastumeelsust valimiste suhtes üldse. Ometi on valimised esindusdemokraatia lahutamatu osa. Aga eks see ole ka arusaadav – kellelegi ei meeldi kaotada ning vähesed oskavad kaotada. Reformierakond nende hulka ei kuulu ning püüab uute krutskite abil esitada oma seisukohta enamuse arvamusena.

Kui vaadata tagasi aastasse 2003, mil otsustati põhiseadust muuta selliselt, et kohaliku omavalitsuse volikogu valimised hakkaksid toimuma iga nelja aasta tagant, siis seisid seaduseelnõu seletuskirjas, et muudatus annab võimaluse mõõta valija usaldust iga kahe aasta tagant. Nüüd, kui suurem osa rahvast näitab üles rahulolematust valitsuse vastu, leiab valitsuspartei, et õigem on mängureegleid muuta ja Eesti inimeste hääle vaikima sundida – selle asemel, et valimistulemustest järeldusi teha ja endale tunnistada, et aeg on tagasi astuda.

Tundub, et oskamata väärikalt kaotada, puudub Reformierakonnal võime ajaloo õppetundidest järeldusi teha. Meenutame, kuidas kohalike valimiste eel muudeti Tallinnas valimissüsteemi, eesmärgiga pealinnas võimule tulla. Või kuidas 2002. aastal jagati Virumaal ühtne Riigikogu valimiste ringkond eraldi Ida- ja Lääne-Virumaaks. Kuna valimisringkondadega trikitamine ei õnnestunud, loodetakse valimiste kuupäevadega saavutada seda, mis seni pole välja tulnud, – Keskerakonda ja eelkõige Edgar Savisaart valitsusest eemal hoida.

Muudatus on kasulik ainult Reformierakonna tagatoopoliitikale, veelgi süvendades rahva ja poliitilise vahelist lõhet. Kui ühel päeval on kahel valimisel, on selge, et ühed teemad jäävad varju. Pole raske aimata, millised. Üleriigilise leviga massimeediakanaleid ei huvita kohalikud probleemid, kui tegemist ei ole just Tallinnaga.

Tegelik probleem riigis pole ju valimised, vaid läbikukkunud majanduspoliitika.

Reformierakonna viljeldav majanduspoliitika ei ole hiilanud jätkusuutlikkusega. Õeldu tõestamiseks piisab faktist, et töötute arv Eestis ligi-

neb 200 000-le. Kümned tuhanded kodulaenu võtnud pered on väga tõsistes raskustes. Väga paljud neist on Reformierakonna valijad – sest veel mõni aasta tagasi soovitas peaminister Ansip ise rahval laenu võtta ning just Reformierakond keeldus isegi arutamast laenuintresside tulumaksuvabastuse tühistamist, kuigi seda tollal tungivalt nõudsid Eesti Pank, majandusminister Edgar Savisaar ja rahandusminister Aivar Sõerd.

Teise valitsuserakonna, IRL-i juht Mart Laar ütles oma erakonna suurokul peetud kõnes, et valitsuse töö edukust saab mõõta selle järgi, kas tööpuuduse kasv on aasta lõpuks peatunud või mitte. On ilmselge, et seades eesmärgiks vaid tööpuuduse kasvu pidurdamise, ei tehta piisavat leevendamaks sotsiaalset kriisi, mida töötute armee kaasa toob. Tegeldakse probleemiga n-ö makrotasemel, arvude taga inimest ei nähta.

Vähe sellest, et valitsus ise ei võta tööpuuduse vastu võitlemiseks midagi ette, ta ei lase ka teistel midagi teha. Näiteks ei toetanud valitsuserakondlastest riigikoguliikmed eelnõu, mis oleks töödandja vabastanud töötute töövõtmisel sotsiaalmaksu tasumisest.

Headel aegadel valitsuse ärgitusel laenu võtnud perekonnad on laenu tagasimaksmisega raskustes. Just valitsus oli see, kes õli tulle valas, vestes muinasjutte igavesest majanduskasvust ja pidevast palgatõusust. Täna on kodulaenuvõtja täielikult panga omavoli kütis – langenud kinnisvarahinnad tähendavad laenuvõtja jaoks olukorda, kus laenu tagatise väärtus on laenujäägist väiksem ning tagatise sundmüük ei kustuta laenu. Olukord, kus kõik riskid tehingu ebaõnnestumisel jäävad vaid laenuvõtja kanda, ei ole õiglane ning soodustab laenuandjate vastutustundetust laenude väljastamisel.

Mõlemad 2009. aasta valimised tõestasid, et rahva arvates ei ole valitsus oma tööülesannetega hakkama saanud. Kuid valitsuserakonnad leiavad, et sel juhul tuleb tähelepanu suunata mujale – rääkida X-päevast, mil korraldada valimisi, ja sellest, et toetatakse Ilvese jätkamist presidendina jm kolmandajärgulist. Ilmselt elab valitsus mingis teises maailmas, kus on kõige olulisem nuputada kavalaid skeeme oma võimu säilitamiseks. Kas täna ikka on Eesti inimeste suurim mure, kuidas ignorantselt ja empaatiavõimetult Reformierakonda igavesti võimul hoida?

nädala nupud

Erakond kaitseb oma ühtsust

Keskerakonna juhatus arvas erakonnast välja Kehtna vallavanema Kalle Toometi jt parteiliikmed, kes kohalikel valimistel kandideerisid kooskõlastamata valimisliitudes, kuigi erakonna nimekirja oli olemas. „Need inimesed pole panustanud erakonna arengusse, vaid pigem seda pidurdanud, kampania ajal kandideerides keskerakondlasena mõnes teises nimekirjas,“ ütles Keski peasekretär Priit Toobal. Välja arvatud liikmed eksisid Keskerakonna põhikirja punktide vastu, mille kohaselt liige järgib erakonna programmi ning erakonna otsuseid; mille kohaselt liige hoidub erakonna maine kahjustamisest ja avaldustest ning austab poliitilise kultuuri põhimõtteid; mille kohaselt liige toetab erakonna valimiskampaniat. Põhikirja kohaselt arvatakse erakonnast välja erakonnaliige, kes põhikirja nõudeid jämedalt rikub.

Keskerakonna juhatus arvas erakonnast välja valimisliitudes kandideerinud Kalle Toometi, Hele Terase, Jüri Metsa, Jaan Koppeli, Emilie Hansalu, Mirga Kapsi, Asko Augi ning Eestimaa Rohelised nimekirjas kandideerinud Viktor Kuljase.

Kesknädala hinnangul on poliitikas tunnustust saavutanud eelkõige inimesed, peavad meeskonnatööd ülemaks oma isiklikest ambitsioonidest. Nii Toomet kui ka teised Keski väljastatud võivad olla oma isikuomaduste poolest meeldivad inimesed, kuid sellest ei piisa. Poliitikas kehtib rusikareegel „Ühtsuses peitub jõud“. Inimesed, kes eksivad tegudes selle tõe vastu, osutuvad varem või hiljem iga parteid murendavateks rakukesteks. Keski juhatus otsustas kahtlemata õigesti, arvates parteist välja need, kes keeldusid andmast oma panust erakonna heaks.

Valner ametisse pandud, Valner maha võetud

Perekond Valneritele viimasel 12 kuul tehtud meediakampania mastaap on täiesti võrreldav *Erma Park*'i perenaise kajastamisega. Lood päeva- ja nädalalehtedes, tele- ja raadioreportaazid: Valnerid lahkuvad pealinnast, Valnerid läksid Võrumaale, Valnerid kõpitsevad isatalu, Valnerid teevad kodu leiba, Valnerid joovad maapiima, Valnerid ühinesid tantsuringiga, Valneritel oli tee kinni tuisanud jne jne. Seda olukorras, kus pereisal polnud mingit tööd peale nädalavahetuse Maalehe endise peatoimetajana Tartus „Rahva teenrite“ saates käimise. Kuigi Rahvusringhääling pole avalikustanud, kuipalju rahvateenrid selle töö pealt teenivad, on siiski raske uskuda, et grupiviisilises jutusaates kord kahe nädala takka osalemisega on võimalik talu ära pidada.

Kas tõesti oli tegu mitte vastutusvõimelise pereisa, vaid vastutustundetult ullikesega, kes jättis tasuva töö Tallinnas lihtsalt niisama? Spekulatsioonide õhutasid Sulevi vastused stiilis „eks näis, mis elu toob...“. Reigi õpetaja moodi Tallinnast karistuseks ärasaatmisega polnud ilmselt tegemist, sest siis oleks sellest räägitud. Teadjamad arvasid, et Valner läks ootama Võru maavanema kohta (ta oli ju kunagi Isamaa kandidaat Harju maavanemaks, kuid põrus enne ametisseastumist – seepärast IRL-il on tema ees teatav auvõlg). Või kui ka Võru maavanema koht ei näkka, siis on IRL-il Valnerit vaja Riigikogu valimiste esinumbriks hääleerohkes maaringkonnas, arvasid teised. Riigikogu valimiskampania korraldamisest veelgi enam oli Valnerit aga vaja olulise maakonnalehe ülevõtmisel. Leht oli IRL-i suhtes niigi küllalt neutraalne, kuid Wismari tänavas (Isamaaliidu ja Res Publica peakorter – *Toim.*) ilmselt leiti, et sellest ei piisa. Millele võis lisanduda pelg, et totaalse reklaamiikalduse ajal võib „Võrumaa Teataja“ sattuda Tõnismäelt juhitavale (Reformierakonna peakorter – *Toim.*) parteile lähedasesti Meedia grupeeringsse. Ning see oleks IRL-ile juba tõeliselt halb uudis, sest Reform on Põlva- ja Võrumaal niigi liiga tugev. Annomi mahavõtt, Valneri ametissepanek, Valneri mahavõtt, Annomi ametissepanek jne jne on tegelikult üleriigiliselt IRL-i ja Reformi vahel toimuva Riigikogu valimiskampania eeltoimuva meediasõja osa. IRL-i poolt suunatud AK uudised ja EPL lõõtsutatud Valneri poolt; Postimehe rühmitus hoiab madalat profiili või on halvastivarjatult parastav.

Rae rahvas kiidab vana vallavanemat

Rae valla elanikud kogusid ametist vabastatud vallavanema Raivo Uukkivi tänamiseks 506 toetusallkirja, mille valla aukodanikud Johannes Tõrs ja Peeter Böckler andsid valla kantseleisse koos vallavolikogu esimehele adresseeritud kaaskirjaga. Kirjas sisaldus elanike ettepanek anda Uukkivile tänutäheks vallavanemana tehtud töö eest valla teeneteplaat. Otsuse teeneteplaati anda või mitte anda teeb vastavalt valla põhimäärusele volikogu.

Senine Reformi ja Keski võimuliit lõppes 12. jaanuari volikoguistungil, kus vallavanem Uukkivile esitati umbusaldusavaldus. Sügisel moodustatud võimuliidule said ametliku versiooni kohaselt komistuskiviks eelarveteemalised läbirääkimised. Uukkivi lahtikangutamise tegelikud põhjused võisid olla avalikult esitatuid siiski pisut erinevad.

Vallaelanikud ei saanud vangerdusest aru ja olid hämmingus. Uukkivi toetajad algatasidki paarinädalase kampania ametist vabastatud vallavanema toetamiseks ja tänamiseks. Kesknädalal on kahju, et Rae rahvas jäi ilma asjatundlikust ja oma inimeste muredesse tõsiselt suhtuvast vallavanemast. Uukkivi juhtimisel panustas Rae vald viis aastat noortele peredele ja lastele, luues ligi 400 lasteaiakohta, ehitades uue ning renoveerides vana kooli. Uukkivi pidas vallavanema ametit 5. oktoobrist 2004. Viimastel valimistel kogus Uukkivi vallas 767 häält, mis ületas praeguse vallavanema Veigo Gutmanni (RE) valimistulemust 150 häälga.

HIIBUSE NÄDAL

KESKNÄDAL

Aadress: 10130 Tallinn,
Toom-Rüütli 3/5

Tellimine ja levi: 6 177 717
Toimetajad: 6 274 573
6 274 571
6 274 583

Toimetuse käsikirju ei tagasta.
Kesknädalas ilmunud artiklid
väljendavad nende autorite arvamust,
mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Peatoimetaja:

Urmi Reinde

urmi@kesknadal.ee

Poliitikatoimetaja:

Ivari Vee

ivari@kesknadal.ee

Uudistejuht:

Indrek Veiserik

indrek@kesknadal.ee

Toimetaja:

Tiit Maksim

tiit@kesknadal.ee

Ühiskond suukorvistamise vastu

Kesknoorte kogu korraldas 4. märtsil Stenbocki maja ees piketi. Protesteeriti valitsuse püüdluste vastu vaba ajakirjandust suukorvistada.

„Peaminister Andrus Ansip on ennast ümbritsenud õukonna-meediaga, kelle esindajad esitavad valitsusele üksnes meelepärased küsimused ning väldivad ühiskonna kitsaskohti puudutavatele küsimustele vastuste otsimist,“ ütles Keskerakonna noortekogu esimees

Tiit Terik. „Samas tehakse takistusi neile ajakirjanikele, kes julgevad valitsuse liikmetele esitada ebamugavaid küsimusi.“

Teriku sõnul on sellise käitumise tagajärjeks moonutatud pilt ühiskonnas toimuvast. „Tegelik elu Eestis on hoopis teistsugune, kui seda laseb välja paista peaminister Ansip,“ märkis Terik. „Näiteks on valitsus täielikult maha salanud 100 000 töötut, kes on

oma murega täiesti üks. Samuti pole valitsus midagi ette võtnud ettevõtluskliima parandamiseks ja töökohtade loomiseks.“ 9. märtsil esitas Riigikogu Keskfraktsioon peaministrile arupärimise seoses suukorvistamise ilmingutega Eesti meedias.

Loe ka tänase lehe 4. lk Irja Tähismaa ülevaadet püüdest kesknoorte piketi ajal jõuda valitsuse pressikonverentsile.

Keskerakonna pressiteest, Kn

Selgusid vaba ühiskonna edendaja ja pidurdaja

3. märtsil kuulutas Vaba Ühiskonna Liikumise eeskõneleja Andres Kollist vaba ühiskonna edendajaks president Toomas Hendrik Ilvese ning vaba ühiskonna pidurdajaks riigiasutuse Andmekaitseinspeksioon.

Vabariigi President pälvis tunnustuse seoses seisukohtadega, mis pakkusid välja alternatiivse Pronksõduri ümber kuhjunud probleemide lahendamisel ning püüdsid ära hoida ühiskonna lõhestatuse kasvu ja Eesti riigi poliitilise kapitali vähenemist. Samuti märgiti ära Ilvese artiklid, esinemised ja seisukohavõtted vaba ajakirjanduse ja sõnavabaduse rollist, vastutusest, kujunemisjärgus olevatest tavadest, ajakirjanduse enesekriitikavõime puudumisest ja meedia korrupsiooniohtlikkusest.

Andmekaitseinspeksioonile vaba ühiskonna pidurdaja tiitli omistamisel arvestati selle riigiasutuse pikaajalist rolli ja sümbolset tähendust ühiskonnas sellise vaimuse kandja ja sümbolina, mis on soosinud individualismi kasvu ja ühiste

huvide mitteamarvust. Selle tagajärjel on riigi terviklikku arengut takistava tendentsina privaatus ja avalik huvi tarbetult vastandunud. Andmekaitseinspeksiooni tegevust on näiteks iseloomustanud meditsiiniregistrite kui kliinilise meditsiini, meditsiinistatistika ja teadustegevuse vahendi järjepideva pidamise takistamine, raadios sünnapäevaõnnitluste ettelugemise keelamine ja muud veidruse ni ulatuvad seisukohad. Andmekaitseinspeksiooni ülepingutatud tegevus on aidanud luua baasi mõtteviisile ja tausta olukorrale, kus üha enam Eesti asutusi soovib asuda ebaproportsionaalses mahus salastama dokumente ja isikkoosseise.

Vaba ühiskonna edendaja ja pidurdaja tiitel anti välja esmakordselt. Igal aastal vaba ühiskonna edendaja ja pidurdaja tiitli omistamise algatas mullu kevadel asutatud Vaba Ühiskonna Liikumine.

Rae press

KAITSEVAD SÕNAVABADUST: Stenbocki maja ette meelt avaldama tulnud noored kirjeldasid TV 3 reporterile oma nägemust sellest, kui vabaks nad Eesti ühiskonda peavad.

Mida arvavad aga tallinlased sõnavabaduse olukorrast Eestis?

Turu-uuringute AS küsitles 9.-12. veebruarini Tallinna elanikke saamaks teada, mida arvavad linlased demokraatiast ja sõnavabadusest. Mõõdunud nädalal avaldatud tulemustest selgus, et enam kui 40% inimestest ei taha või ei julge sõnavabaduse teemal üldse mingit arvamust avaldada. Enam kui pooled vastanuist (52%) ei olnud nõus väitega, et päevalehed kohtlevad kõiki poliitilisi parteisid võrdselt.

Foto Indrek Veiserik

Riibe: Noored põhimõtteliselt muutumas

3. märtsil valiti Keskerakonna Kesklinna Klubi üldkoosolekul ühehäälselt uueks juhatajaks Jaanus Riibe ja asejuhatajaks Julia Tsaplõgina. Juhatuses on ka Julia Fjodorova, Priit Kutser ja Sven Retkov.

Riibe (pildil) tõdes oma kõnes, et noorte mõtlemises on toimumas põhimõtteline muutus. Enam ei räägita õhinaga õhukesest riigist või muudest buumiaegsetest illusioonidest, vaid põhiküsimuseks on toimetulekjustabiilsus. Üliõpilastele teeb suurt muret stipendiumide kärpimine ja tasuta õppekohtade arvu vähendamine riigi poolt. Kõik see on pannud noori sügavamalt oma valikute

ja tuleviku üle mõtlema.

Jaanus Riibe on juhtinud Tallinna Tehnikaülikooli ehitusteaduskonna üliõpilasnõukogu (ETÜN), olnud Tallinna Üliõpilaskondade Ümarlause (TÜÜL) ülesehitaja ja Eesti Üliõpilaskondade Liidu (EÜL) arendusjuht. Kesklinna Klubi üldkoosolek, mis toimus Keskerakonna Kesklinna büroos (Raua 1), arutas ka 2010. aasta tegevus-

plaan. Külalisena osales Keskerakonna Kesklinna piirkonna juht, Tallinna linnavolikogu esimees Toomas Vitsut. Keskerakonna Kesklinna Klubisse kuulub üle 250 Tallinna noore. Need, kes soovivad nendega ühineda, võivad oma soovist teada anda Jaanus Riibe:

jaanus.riibe@gmail.com

Tiit Madissoni sõnum: Häbi! Häbi! Häbi!

24. veebruaril tegi rahvuslane Tiit Madisson Tartu kesklinna avaliku pöördumise „Vanemuisesse“ presidendi aastapäevavastuvõtule kogunenud seltskonna poole. Kuna kahe nädala jooksul pole ükski meediaväljaanne sellest kogunemisest seal Vanemuise mäe all juttu teinud, avaldab Kesknädal pöördumise.

Tahan juhtida tähelepanu nende inimestele, kes praegu just hakkavad Vanemuises käitlema ja oma uhkeid tualette näitama. Mõnegi tualeti maksumuse eest saaks mõni paljulapseline pere või üksikema õige mitu kuud süüa, et omal hinge sees hoida. Kas teil ei ole natukenegi häbi või pisut empaatiavõimet, et aru saada, mis praegu toimub Eestis? See on ju katk. Ja teie peate pidu ajal! See on meie sõnum teile.

Nn eliidi toretsemine on näkkusülitamine rahvale ajal, kui 20 protsenti inimestest elab Eestis alla vaesuspiiri. Paljude perede lapsed ei saa kooli minna, sest neil ei ole saapaid jalga panna. Meie riigis on 150 000 töötut, kellest kolmandik ei saa mittemingisugust abi. 90 000 Eesti Vabariigi

kodanikke ei saa meditsiinilist abi. Taasiseseisvumise ajal on Eestist lahkunud 130 000–150 000 inimest. Kas te tõesti arvate, et nad läksid Eestist ära selle hea elu pärast, mis siin nagu olevat? Kas teil ei ole häbi iga päev valetada oma rahvale, nagu meil oleks kõik hästi? Meil ei ole ju hästi. Meil on katastroof. Te räägite, et hakkate kohe tööpuudust lahendama. Miks te ei ole seda siis lahendanud? Alles see oli, kui Euroopa Parlamendi valimiste ajal üks valitsuskolitsiooni erakond lubas 50 000 töökohta luua. Kus need töökohtad on? Kas teil pole mingisugust empaatiavõimet, et aru saada, et ei kõlba praegu pidu pidada? Ja nüüd meie siin, kes me koos oleme, ütleme kolmekordse häbi teile: Häbi! Häbi! Häbi!

Refereerinud Indrek Veiserik

Riik jätab Estonia teatri nälga

„Estonia teatri loomisest saadik on teater toiminud väga suuresti entusiastlike inimeste ennastsalgaval töö, kuid tänasel päeval oleme jõudnud olukorda, kus entusiasm hakkab inimeste seast kaduma ja üha enam on tajuda pinget ning rahulolematust,“ kirjutavad Rahvusoper Estonia peadirektor Aivar Mäe ja nõukogu aseesimees esimehe ülesannetes Peep Lassmann oma pöördumises rahandusministrile ja kultuuriministrile ning Riigikogule. Rahvusoper Estonia palub 2011. aasta riigieelarvest 17 miljonit krooni, et katta vähemalt palgafond ja maksukulud.

Pöördumise autorid märgivad, et Rahvusoper Estonia on ainuke seaduse alusel loodud rahvusteater oma konkreetsete ülesannetega. Teatri eesmärk on edendada eesti rahvuslikku teatri- ja muusikakultuuri, propageerida ja tutvustada seda kodu- ja välismaal, teha maailma muusika- ja teatrikultuuri saavutused kättesaadavaks Eestis.

2008. aasta alguses eraldas riik Estoniale sihtotstarbelise eraldisena jooksvate kulude katteks 121 219 443 krooni, mille hulgas oli ka teatrihoone renoveerimiseks võetud laenu tagasimaksmise põhiosa koos intressikuluga.

2. septembril 2008 sõlmis Kultuuriministerium Rahvusoperiga riigieelarvelise eraldise kasutamise lepingu lisa, millega vähendati esimest korda teatrile eraldatud sihtotstarbelist eraldist jooksvate kulude katteks. Täna on kirja autorite sõnul nimetatud

summat vähendatud viis korda, mille tulemusel on see kaahanenud 2010. aastaks 102 610 448 kroonini. Seega on 2008. aasta jaanuarist kuni 2010. aasta jaanuarini riigipoolne sihtotstarbeline eraldis vähenenud ligi 19 miljonit krooni.

Pöördumise autorid tunnevad muret, et samal ajal on riik tõstnud piletite müügilt laekuva käibemaksu 9 protsendilt 20 protsendile, mis vähendas 2009. aastal teatri piletitulu 3 miljoni krooni võrra. Kalline on ka kommunaalkulud – elekter 7,5% ja kütte 18,2%. Rahvusvaheliselt on rahvusoperite toetamise praktika erinev, ent riigipoolset tegevustoetused jäävad reeglina vahemikku 80–95 protsenti. „Rahvusoperi suutlikkus teenida ise üle veerandi kogu eelarve mahust on igati tunnustamatist vääriv,“ märgivad Mäe ja Lassmann. Nende väitel suuremas ulatuses omatulu

teenida Eesti väikese turu piires ei ole võimalik.

Võrreldes 2008. aastaga vähenes näiteks külastajate arv 2009. aastal 22,7%.

Pöördumise autorite sõnul riigi sihtotstarbeline eraldis jooksvate kulude katteks ei kata juba alates 2006. aastast Rahvusoperi palgakulud ega teisi kulusid. Võrreldes 2008. aasta algusega, mil Rahvusoperi koosseisus oli 536 ametikohta, on tänaseks neid alles 467. „Kui sellest arvatakse maha toilitlustuse osakonna 35 ametikohta, mille palgakulu kaetakse rangelt omatulu arvelt, jääb Rahvusoperi põhitegevuse seotud ametikohtade arvaks 432.“

Teadaolevalt oli nii väike koosseis Estonias peale II maailmasõda ning täiendav koondamine ei ole täna kindlasti mõeldav,“ ütlevad Mäe ja Lassmann. Tänu estoonlyaste madalale palgale ja suurele töömahule võib „Estonia“ teatri juhtide sõnul noortel artistidel ja oma ala spetsialistidel kaduda motivatsioon enda karjääri planeerida Eestisse ja paljud Eesti koolide lõpetajad võivad minna tööd otsima välismaale. Seega on mure operiteatri jätkusuutlikkuse üle pöördumise autorite sõnul väga suur.

Estonia kiri, Kn

Terane mõte

„Mustvalgele kujutamispriinitsibile lõivu maks-tes toob autor meieni kõike, mis on seotud nõukogude ajaga, väga negatiivses valguses. Näiteks NKVD mehed olid kindlasti vägistajad, karjatalitajate välimus oli kasimatu, parteilaste lapsed tahtsid saada lapsi Leninilt ja suitsuvorstid lettidel kubisesid ussidest.“

Viljandimaa õpetaja AILI LUNTER kirjutab 6. märtsil „Sakalas“, et Sofi Oksaneneni teos „Puhastus“ ei seleta Eesti ajalugu, vaid on pigem näide müügist.

Jagomäe: "Te ei käitunud korralikult!"

Toimetusele: Kesknädal jätkab lühiülevaatega Tähismaade blogist. Seekord pressikaardiga varustatud Inno ja Irja üritasid kolmandat korda valitsuse pressikonverentsile pääseda. Avaldamise mõte on eelkõige see, et inimesed hakkaksid mõtlema, kas igakülgne info meie riigis ikka on valijatele kättesaadav. Ja teiseks – ega me keegi ei tea, kui kaua Tähismaade veebipäevikul lastakse meie üha enam politseistavas riigis tegutseda.

Kihutasime 4. märtsil Rakverest Tallinna poole. Seekord jõudsi me tibia varem, sest pidime läbi lippama Kesknädala toimetusest, kus meid olid ootamas meie pressikaardid. Kes ei tea, siis "pressikaart" on selline asjandus, mille ettenäitamisel on ajakirjanikul võimalik pääseda sinna, kuhu tavakodanikul asja pole, näiteks tähtsale üritusele nagu Vabariigi Valitsuse pressikonverents. Sinna tohivad Eesti Vabariigis minna ainult sellised ajakirjanikud, kellel see pressikaart olemas on.

IRJA TÄHISMAA

innojairja.blogspot.com

Lähtusime meie eelmisel korral ust näidanud valitsuse PR-juhi Inga Jagomäe korraldusest hankida endale pressikaart. Helistasime Kesknädala peatoimetajale Urmi Reindele. Kellele muule? Teeme ju Kesknädalale pea iga nädal kaastööd. Oleme nagu Kesknädala kaasautorid, seni ainult ilma pressikaardita. Peatoimetaja sai meie murest aru. Saime kaardid kätte Kesknädala toimetusest. Hästi ilusad olid, pildid peal ja puha. Olime entusiastmist lõhkemas. Inno oli siiski natuke kahtlev ja arvas, et võidakse ka mitte lasta. "Kui nad on võtnud nõuks meid mitte sisse lasta, küll nad midagi välja mõtlevad," ennustas ta süngelt.

VALITSUSE UKSE TAGA: Pressikonverentsil Stenbocki maja õues vastab majandus- ja kommunikatsiooniminister Johan Parts opositsioonilise ajakirjaniku Irja Tähismaa küsimustele, kinnitades, et IRL-i suhtumine vabakutselisse on parem kui Reformil. Foto: Inno Tähismaa

Mina tema pessimismi ei jaganud, sest mul oli ometigi pressikaart, mis teeb lahti kõik ukse ajakirjaniku ees. Säädsime sammud Stenbocki maja poole. Selle ette oli platseerunud üks politseiauto. Tea, kas meie pärast? Selgus, et aus Eesti politsei oli end külma ilmaga kohale vedanud hoopistükkis Stenbocki maja ees pikeerima hakkavate kesknoorte pärast. Kuna 4. märts on ka vaba ühiskonna päev, siis Keskerakonna noored tulid pikeerima vaba ühiskonna ja vaba ajakirjanduse toetuseks.

Meie üllatuseks ei tulnud turvamees meile seekord uksele vastu ega tõkestanud teed, vaid istus viksilt laua taga. Oli ka tuttav blondi peaga tädi. Tema oli meid nähes kergelt šokeeritud. "Tere, me tulime pressikonverentsile," teatas Inno talle ja turvamehele.

"A-aga ma ei saa aru... Teile ju möödud kord seletati, et ei saa," ütles tädi, kelle kiituseks tuleb märkida, et ta oli väga viisakas. "Jah, sellega oligi selline probleem, et meil ei olnud siis pressikaarti," ütles Inno. "Aga nüüd on!" ütlesin mina.

Tädi mõtles ja otsustas, et helistab Inga Jagomäele (pildil), kes

seal majas ajakirjandusse puutuvaid asju otsustab. Et kas meid tohib sisse lasta, kui meil nüüd pressikaart on. "Halloo, Inga, need Tähismaad jälle siin..." ütles valvelauatädi Ingale (Inga ilmselt ei julgenud ise alla tulla). "Mida nüüd teha? Oot, mis käitumine? Ega mina ei tea midagi käitumisest... Neil on nüüd pressikaart."

Kui tädi pani telefoni ära, oli ta sunnitud meile teatama, et me ei pääse pressikonverentsile, sest meie käitumine esimesel pressikonverentsil oli olnud ebasoovitav. Sõnaga, me ei käitunud korralikult. Tädi ütles, et kuna tema neid asju ei otsusta, ei oska ta meile midagi täpsemalt öelda, aga selline oli Vabariigi Valitsuse PR-juhi Inga seisukoht. Me ei käitunud korralikult ja seepärast ei pääse me enam kunagi Vabariigi Valitsuse pressikonverentsile. Igavesest ajast igavesti.

Lonkisime tagasi välja, kus oli kesknoorte pikett. Vaba ühiskonna ja vaba ajakirjanduse toetuseks. Kesknoortel olid plakatid käes ja suud kinni teibitud. Meid oli kaasas pressikaart, mille Jagomäe oli eelmisel korral sissepääsu eeltingimuseks seadnud.

Polnud tolku ka pressikaardist. Kui Vabariigi Valitsus on võtnud nõuks sind mitte sisse lasta, siis ta sind ka sisse ei lase. Tule või BBC pressikaardiga. Selline see vana Tartu kommunisti Ansipi Andrusse valitsus on. Peame teda veel aastakese kannatama, siis on lootust lahti saada!

Me ei lasknud kõrvu lönti ja mõtlesime, et läheme ja vaatame neid ministreid sealt, kus neid ka ilmarahvale näha on. Ehk Stenbocki maja võre tagant, kust on näha, kuidas nad hanereas pressikonverentsile lähevad. Seadsime end sinna ootele, kaamera vastu võret. Võre oli nagu raudne eesriie. Stseen meenutas nii väga nõukaaega, et mulle tuli peaaegu et pisar silma. Aga juba paukus uks ja välja astus Jürgen Ligi. Nüüd! – mõtlesin mina, ja tegin nii kõva häält kui kurgust tuli:

"MIDA TE OLETE TEINUD TÖÖPUUDUSE VÄHENDAMISEKS?"

"Paljudi!" hõikas Ligi, enne kui nurga taha kadus.

PALJUGI. Seda arvab siis Eesti Vabariigi rahandusminister ajal, kui meil on 150 000 töötut ja Eesti majandus on CIA aastaraamatu andmete põhjal maailmas viimase viie seas. Meist jäävad maha vaid Läti, Leedu, Ukraina ja Armeenia. Paljudi!

Tuli Juhan Parts, kes tunnistas, et IRL-i suhtumine vabasse ajakirjandusse on pisut teine kui Reformierakonnal ning et tema ei näe põhjust, miks vabakutselisi ajakirjanikke ei võiks pressikonverentsile lasta. Tulid Marko Pomerants, kes arvas, et põhjus, miks meid sisse lasta ei taheta, on isiklik, ja Siim-Valmar Kiisler, kes ei tahtnud midagi arvata ja soovitas meil Vabariigi Valitsuse pressiosakonnaga rääkida.

Lõpuks tuli Ligi, areldi ja küljetsi Stenbocki majast välja. Tahtis autosse hiilida, aga mina olin tal sabas nagu naks taks. Toppisin ministrile kaamera nina alla ja küsisin: "Härra Ligi, meil jäi teiega enne vestlus pooleli. Te ütlesite, et olete teinud paljudi tööpuuduse vähendamiseks. Mis see palju on?"

"Näen teid esimest korda," valetas minister Ligi mulle silma sisse.

"Aga siiski, härra Ligi! Mis see palju on, mis te väidate, et olete tööpuuduse vähendamiseks teinud?"

"No teie tööpuuduse vähendamiseks ei suuda ma küll mitte kui midagi teha. Te olete endast kõik teinud, et te tulevikus kusagil tööd ei saa," ütles Ligi ja pugus autosse.

"Mitte minu, vaid Eesti rahva tööpuudusest on jutt," püüdsin ma veel härra Ligi tähelepanu võita, kuid üks Ligi turvameestest käratas mulle kaugel: "Ei roni autosse!"

Tulin igaks juhuks ära. Kes teab, panevad veel trellide taha. Sitsi siis seal vee ja leiva peal. Aga mul on teraviljaallergia.

Ja vaadake, milleni viib see, kui julged Reformierakonna ministrit tema tööpostil küsimustega tülitada. Sa ei pruugi tulevikus enam kusagilt tööd saada!

Selline see Eesti elu on, kallid kaimud! Ajakirjanikule öeldakse, et saad pressikonverentsile, kui tood pressikaardi. Ajakirjanik toob pressikaardi. Ajakirjanikule öeldakse, et mine p...e oma pressikaardiga.

Aga küll ma selle Ansipi kuskil kätte saan. Ja esitan küsimuse:

"KUIDAS SIIS NII, HÄRRA PEAMINISTER? LUBASITE EESTI VIIIE EUROOPA RIKKAIMA RIIGI SEKKA VIIA. NÜÜD OLEME MAAILMA VIIIE KÕIGE VAESEMA SEAS. KUIDAS SIIS NII, HÄRRA PEAMINISTER?"

Kohtumiseni järgmisel pressikonverentsil! Seekord juba ukse taga. Kus, ausalt öelda, ongi lõbusam.

Lühendatult Inno ja Irja blogi 5. märtsi ülestähendustest
Vt Irja Tähismaa reportaazhid ka 24. veebruari ja 3. märtsi Kn

Algus esilehel

Mäletan, kui olime veel Nõukogude Liidu koosseisus ja tegime esimesi samme oma iseseisvuse taastamiseks. Meelde on jäänud väide, et Eesti saab ilma probleemideta olla vaba, sest esimese vabariigi ajal jätkus põllumajandussaadusi nii endale kui ka ekspordiks. Seega peaks Eesti suutma ennast ise ära majandada.

TOOMAS PAUR

Võru linnavolikogu esimees, Keskerakonna maaelukonverentsi toimkonna liige

Kui meenutada tolle aja üleüldist kaubadefitsiiti ja tõika, et Eesti oli alati liiduvabariikide seas kõige paremal järjel, võis see tunduda täiesti tõepärane. Oleme nüüd olnud iseseisvad peaaegu kaks aastakümnet, kuid kahjuks peame tunnustama, et uskusime tühja sõnakõlksu.

Miks meie maaelu ei õitse?

Oleme oma riikluse taastanud

ja kuulume isegi Euroopa Liitu, kus põllumajandusele ja regioonide arengule suurt rõhku pannakse. Seega peaks ka meie maaelu õitsema. Kuid miskipärast see nii ei ole. Milles siis asi on?

Meie põllumajandus pole millegipärast terve teise vabariigi ajal taassündi läbi elanud. Pigem vastupidi. Kui rääkida põllumajandusest eraldi ja regioonide arengust laiemas mõistes, siis peab tunnustama perifeeriasse jäävate piirkondade mahajäämust. Liisingimajanduse najal läbi elatud majandustõusul polnud see ehk nii depressiivne ja murettekitav. Küll on seda võimendanud majandussurutis. Järjest suletakse väikseid maakoole, palgad jäävad kõvasti alla riigi keskmisele ning tööpuudus on suur. Kindlasti on sellise olukorra põhjuseks meie valitsusringkondade poolt armastatud liberaalne majanduspoliitika. Tõepoolest, võrreldes teiste Euroopa riikide poliitikaga, kus rakendatakse oma riigi talupidajate kaitsmise taktikat,

Algus esilehel

Püüab jätta endast muljet kui õnnetus, kellega teised valitsuseliikmed ja poliitikud ei arvestanud ning keda vääriliselt ei hinnatud. Tegelikud iseloomujoonud: arglikkus, paljuga paljasõnaline demagoogia, saamatus.

Kommer.

Kurjategijate kinni makstud tapmist sooritamise ajal juhtisid seda Pullapää bandet nii Mosin kui ka Kommer. Nende võltsisamaalisus oli aga nii suur, et nn tapmistel liigid said konkureerivate äriemeeste või vene päritoluga võimalike grupeeringute liikmete kinnivõtmise eest maksta neile minimaalset tasu. Vahel tasuti ka laskemoona või tühjade lubadustega.

Ma ei saa unustada kohtutoimikus nimetatud tugevatoimelist ainet, mida Kommer hakkas tarvitama sanitarina Afganistanis teenides ja millest hiljem vajas võõrutusravi. Igapäevane elu ja minu kogemused on näidanud, et sellised ained mõjutavad alatiseks vaimset tervist ja neist üldjuhul ei vabaneta.

Miks räägib?

Mosina puhul on tegemist katsega tõsta süüdimõistetud kurjategija Kommer ühele tasele nende jõuku oma verrega peatanud politseiametnikega. Soov õigustada jäägrite allumatust EV seadustele. Ilmselt tuleb lühikese mäluga inimestele meenutada, et Kommer mõisteti süüdi ka kaitsevääelase kuriteo eest. Olles andnud küll

Kurjakad

truudusvande Eesti riigile, koostas ta allumatusele kutsuma üleskutse ja kaitsevääelase rikkus mitut sise-määrustiku sätet.

Soovitan kõigil meelde jätta mõne pildi minu kodulehelt. Oli detsember 1993 Riisipere metsas. Kommer näitab ette vene rahvusest äriemehe matiskoha. Sellest väljakaevatud laibal puudus üks sõrm - abielusõrmuse kättesaamiseks lõikasid nad mõrvatult sõrme lihtsalt ära. Veel kord: koos oma kaaslastega sellelt äriehelt ebaseadusliku vabadusevõtmise eest mõisteti Kommer kohtus süüdi. Tema oli ka ainuke, kes kolme lasuga tapetud äriemehe matiskoha ette näitas. Kas keegi, kes ei ole tapmisest ükskõik millises rollis osa võtnud, suudab tapmiskoha ette näidata või pole teadlik kontroll-laskudest pähe ja sõrme ärälõikamisest? Minu meelest on puuduv verine sõrm Kommeri ja jäägrikompanii tunnus.

Mõningatel jõududel on tekkinud soovunelm õigustada jäägrikompanii omavolilisi, kui mitte öelda kuritegelikke, ettevõtmisi ja nendega kaasnud mitteallumist EV seadustele. Julgen üheselt väita, et provokatiivsete eesmärkidega otsuseid seoses jäägrite saatmiseks Paldiskisse ei olnud. Üheks põhjuseks sellisele käsure mitteallumiseks oli hoopiski kõrvalteenistuse kadumine. Neile kui sõjaväelastele oli varemgi keelatud turvateenuste osutamine, kuid sel-

Elu võimalikkusest maal

on Eesti paduliberaalne. Pole kahtlust, et sellega on rahul ennekõike Eestisse toiduaeineid importivad äriühingud ning meie agaratele liberastidele jagub hulganisti tänusõnu ja aunimetusi. Keskmise eestlane, kes alati on muretsenud selle üle, mida suured ja tähtsad naabrid tast arvavad, võib sellise asjade käiguga täiesti rahule jääda.

Rahul pole muidugi kohalik talupidaja, aga see pole ilmselt selliste tegelaste meelest enam sugugi tähtis. Eesti on muutunud liberaalse majandusmudeli katsepolügoniks, ning kui siin midagi untsu läheb, mis ilmselt juba on juhtunud, siis välismaiste vaatlejate jaoks sellest kindlasti midagi ei muutu. Alati saab ju väita, et eksisid kohalikud kannupoisid.

Kodumaistele kaupadele maksusoodustused

Kohati ei saa ma aru, kas meie valitsusringkondade puhul on tegu tõesti äärmise liberaalsusega või lihtsalt sooviga mitte millegi eest vastutada? Kui põllumajandus kulgeb omasoodu, siis pole ju keegi süüdi, et sel halvasti läheb. Ainsana tekib sel juhul küsimus: mille eest valitsusametnikud palka saavad? Sest tegelikult on ju maaelu võimalik väga edukalt

ja targalt suunata, mida paljud Euroopa riigid ka ilusti teevad. Sest kui keegi on võtnud endale plaani jõuda Euroopa viie rikkaima riigi hulka, siis võiks ju ka reaalsuses edukalt eeskujuga võtta. On ju ometi olemas terve rida vahendeid, mille abil saab riik suunata erinevate majandusharude arengut.

Üks võimalus oleks olnud näiteks maksusoodustuste kehtestamine kodumaise põllumajandustoodangu turustamisel. Räägin sellest mineviku vormis, kuna kroonilise eelarvedefitsiidi korral on mingist maksude alandamisest mõtetu rääkida. Kuid sobiv aeg sellisteks sammudeks oli kahtlemata olemas. Loodetavasti pole see jäädavalt möödas.

Kindlasti saaks valitsus toetada ka kodumaise põllumajandustoodangu eksporti ja uute turgude leidmist. Ka Euroopa Liidus saaks palju ära teha, kui nõutada meie riigile suuremaid kokkuostulimiite.

Riigi abi ei tee paha

Mitte et ma oleks mingi liberaalsuse ja isereguleerimise patoloogiline vastane, kuid riigi aktiivne ja oskuslik abi ei tee ialgi paha. Eriti veel riigis,

kus on kaua aega püsinud kolhoosikord ja plaanimajandus. Soovi korral on riigil võimalik kaasata erinevaid põllumajanduse ja maaelu toetamiseks mõeldud era- ja avalikul kapitalil põhinevaid finantsmehhanisme. Kui viimasel ajal on sageli kuulda kurtmist EL-i poolse rahastamissüsteemi bürokraatilisuse üle, siis on hea tahtmise juures alati võimalik leida alternatiive. Lõppude lõpuks võib ju jätta kõrvale võõramaiste pankade huvide võõramaiste arendada kohalikul väikekapitalil põhinevat hoiu-laenuühistute tegevust. Olgem ausad, sellekohast seadusandlust tuleks paljuski täiustada.

Võimalusi maaelu edendamiseks on. Millegipärast ei soovita sellega tegelda. Probleemi eitamine ja vaid soovunelmate klantspildi näitamine võib maaelu allakäiku mingi aeg päris edukalt varjata, kuid hilisem ärkamine on seda hirmsam.

6. märtsil arutas Keskerakond oma võimalusi maaelu mõjutada Väike-Maarjas konverentsil. Kajastusi selle kohta saab hiljem kindlasti lugeda erakonna kodulehelt ja Kesknädalast.

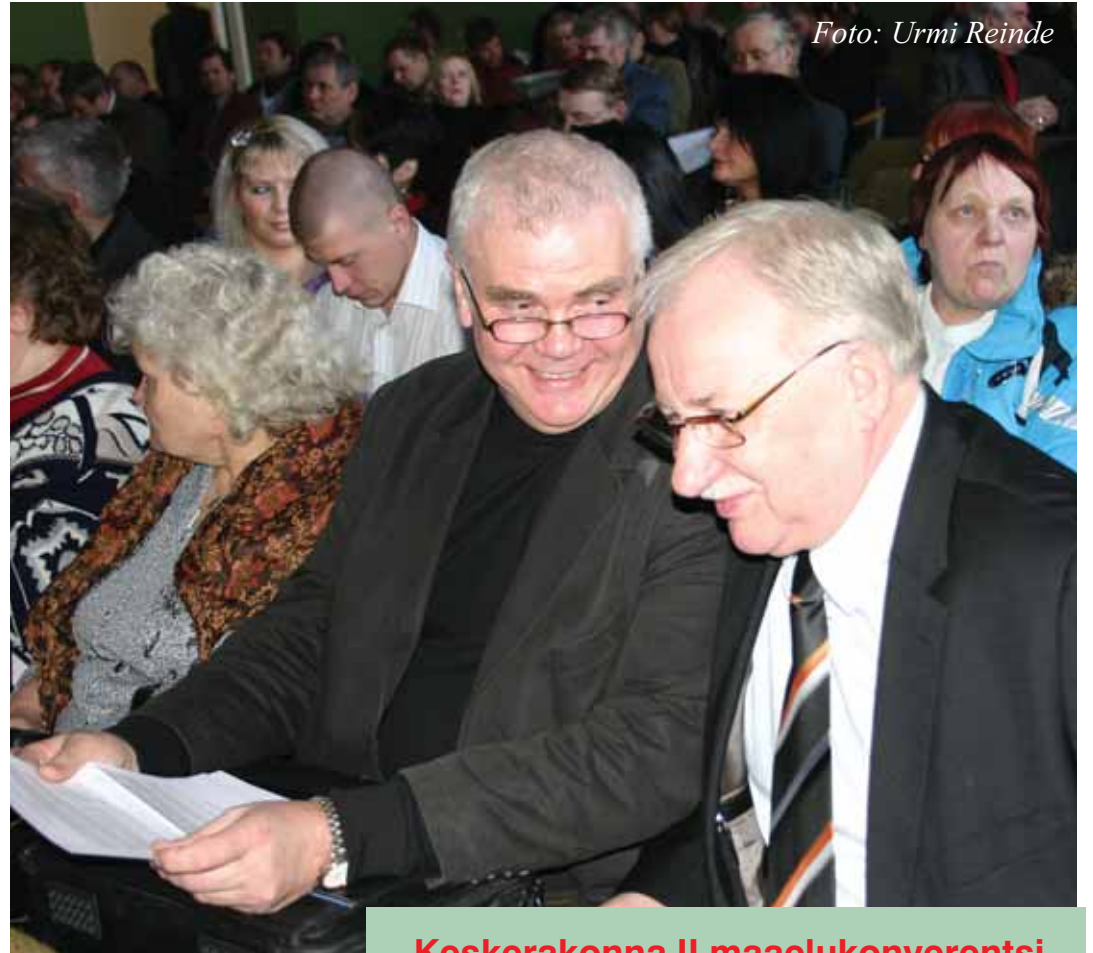

Foto: Urmi Reinde

Keskerakonna II maaelukonverentsi AVALDUS

Harjumaa Ühistranspordikeskuse tegevdirektor Ago Kokser ja Loksa linna pea Värner Lootsmann Keskerakonna maaelukonverentsil Väike-Maarjas.

Kõigis Eesti maakondades läbi viidud sotsioloogiline küsitlus tõestab, et Vabariigi Valitsus on oma kohustusi ja ülesandeid maapiirkondades järjest vähendanud. Aastail 2005-2009 on riiki esindavate ja riigi poolt hallatavate objektide arv kohalikul tasandil pidevalt vähenenud, samal ajal kui kohalike omavalitsuste eelarvest finantseeritavate objektide arv on püsinud endine. Kohalik omavalitsus on veel viimane kants, kes tegutseb riigimehlikult, ning seda parempoolse keskvallitsuse kiuste. Praeguse Vabariigi Valitsuse töö tagajärjel on suletud postkontoreid ja apteekke. Inimeste heaolu on vähenenud, turvatunnet kärbitud, regionaalseid ebavõrdsusi suurendatud. Kogu maaettevõtluse ja maaelu lootused on Vabariigi Valitsus rajanud Euroopa Liidu abirahadele. Siseriiklik võimekus ja tahe on puudulikud ning Eesti maatootjad on asetatud ebavõrdsesse konkurentsi.

Reformierakondlik valitsus ei suuda lahendada isegi erikütuse kasutamise küsimust, et seda kasutatavate põllumeestele tagataks soodusrežiim, mis osaliseltki kataks top-up kaotusega seotud kulutusi, samuti ebavõrdsust otsetoetuste alal teiste liikmesriikidega võrreldes. 2010. aasta eelarves ette nähtud erikütuse aktsiisikompensatsioon 20 miljonit krooni (mis lisati vähendatud top-up'ile) on vaid raha ühest taskust teise tõstmise, sest täiendavaid otsetoetusi vähendati 271 miljoni krooni võrra. Eesti valitsusel pole huvi Eesti külaelu hoida ja maaettevõtlust soodustada - täielikult puudub riigijuhtide tasandil strateegiline mõtlemine, kuidas väiksemates kohtades luua töökohti, kuidas pakkuda kaugtöövõimalusi, kuidas soodustada väikeettevõtlust ja kuidas maksta toetusi. Teenustevõrgu kärpimist õigustatakse inimeste lahkumisega maapiirkondadest, aga see kõik tuleneb tööhõivega mitte tegelemisest. Keskvallitsus otsib libapõhjendusi, et tavainimeste arvel pääseda kriisist. Keskerakond peab just tänases olukorras äärmiselt vajalikuks teenustevõrgu säilitamist ja taastamist vähemalt 2005. aasta tasemel. Postkontorid, maa-apteegid ja väikekauplused säilitavad olulist osa maapiirkondade tööhõivest, ning riik peab siinkohal neid abistama riiklike tugimeetmetega.

Lisaks avalike teenuste taastamisele peab Keskerakond äärmiselt vajalikuks ühistuliste ettevõtlusvormide eelisarendamist maapiirkondades. Ühistulise ettevõtluse soodustamine suurendab maaelu sotsiaalsust ja laiendab omanikeringi. Ühistu eesmärk on pakkuda oma liikmetele võimalikult soodsaid teenuseid ja teenida stabiilset kasumit. Ühistuline ettevõtlus liidab inimesi rohkem kui ükski teine ettevõtlusvorm. Seega peab ühistuline ettevõtlus olema Eesti riigijuhtide prioriteet. Keskerakond loeb äärmiselt vajalikuks ühistulise liikumise edendamist riikliku programmi abil. Põhjamaades saavad ühistulised iseseisvalt hakkama, sest aastakümneid tagasi, kui ühistulisus otsis endale Soomes ja Rootsis väljundit, oli riigi abi märkimisväärselt suur. Eesti maatootjatele rahvusvahelisel tasandil konkurentsivõime hoidmine eeldab võrreldes Euroopa liikmesriikidega võrdseid otsetoetusi. Seoses eeltooduga algatab Keskerakond maarahva kongressi kokkukutsumise 2010. aastal.

Väike-Maarja, 6. märts 2010. a.

järgmisel ajaloolisel ringil

Koit Pikaro

lega tegeldi pidevalt. Nüüd jäid nad rahast otseselt ilma. Iseloomulikud seosed on needki, et kinnivõtmise päeval käis Kommer turvamist arutamas veepuhastusjaamas ja et poliitsei eest põgenedes varjus EMEX-i ladudesse. Sedagi valvasid siis tema nn võitluskaaslased.

Mida räägib...

Mosin? Kasta ei võta liialt palju enda kanda – on justkui targem kui Eesti kolm kohtuastet? Targem ning teadlikum minust ja minu kolleegidest, kes me nägime vahetult oma tulistajaid. Jutumärkides: Mosin soovib olla õiglasem ja täpsem kui eksperdid ja tunnistajad. Õiglasem isegi kui tema kuritegelik side Kommer, kes ise pole tulevahetuses osalemist eitanudki. Päris loll on jutt, et laskjad on tänaseni vabaduses. Osa käsuandjatest on muidugi karistamata. Jäägritele tapmistellimusi esitanud isikud on osaliselt küll tapetud, kuid osaliselt jäänud vangiraudadeta. Poliitikuim nimetab Mosin valikuliselt. Nimetamata on näiteks Katrin Linde ja Vardo

Rumessen. Riigikogu riigikaitsekomisjoni liikmed püüdsid otseselt sekkuda politsei tegevusse ja anda neile korraldusi. Pianist käitus aga eriti küüniliselt. Tulevahetuse järel olid politseiohvitserid veel operatsioonilaua, kui Rumessen tuli koos nn jäägrijuuristiga haiglasse ja püüdis tuhvida politseinike rahakottides.

Hindab ennast üle – vaid tänu temale olevat 1991. aastal ära jäänud jõuga võimu ülevõtmine. Kas see ei meenuta Herman Simmi väidet, et vaid tema nõudmisel ei tungi Venemaa Eestile kallale? Diagnoos on mõlemas väites.

...Rebas? Annab kriitilise, kuid ajaloolisest seisukohast õiglaselt hinnangu Pullapää kompanii olukorra kohta. Puudulik väljaõpe, luulelised sõjaväelised auastmed. Võimalik on aru saada, et ta jagab Soome eversti Matti Lukkari seisukohta kompaniist kui sõjaväe kõverpeeglist. Õiglane on tema hinnang kompaniile kui mässajatele.

...Kommer? Kuigi reporter on ülipüüdlik, ei ole need pingutused vastajalt eriti abistanud. Tulemused jäävad ponnistustele paljuski alla. Sageli on küsimused vastustest pikevad. Mõnel puhul ei saagi aru, kelle seisukohti on esitatud. Eriti ilmekad, oma rumaluse, piiratuse ja sisu puudumise poolest on Kommeri vastused küsimustele näiteks H. Simmi või siis Afganistani kohta.

Tunnustan Kommeri väidet Mosina kohta, et tegemist on sõbraga. Ja mitte ainult see ei ole neile ühine. Tegemist on samuti võrdselt vangidega, üks kandis vaid karistust varem, teine hiljem. Ühine on ka valelik ennastõigustav jutt.

Kas mitte ERSP ebaõnnestunud tulek?

Üks põhjustest, miks järsku tõstavad pead ajalooprügikasti juba kord lennanud isikud, võib olla soov eluvaimu sisse puhuda samuti prügimäeparteile. Ka parkümmend aastat tagasi algas nende tulek enesekiitmisega ja eneseupitamisega. Nende artiklite isikud ei saa kuuluda normaalsesse erakondadesse. Soov poliitikas välja mõelda vaenlasi ja siis nendega aktiivselt võidelda on aga olemas.

Siia tuleb kindlasti lisada kaks olulist tunnust: taasilmutamise on määratud läbikukkumisele ja ebaõnnestumisele viitavad isikud selle elustamiskatse juures. Madisson oma Kreekale väljarändamise ja seotusega mitme maa luurajatega on poliitiline laip. Küll tuleb vaadata tema ümbruskonda. Aktiivselt võtab sõna selle partei juhataste liige? Veiko Rämmel. Tean, et tegemist on kohtu ees seisnud mehega, võlgu on ta kümnetele inimestele, temaga kokkupuutunud inimesed nimetavad Rämmelit suurimaks Jõgevast pärit kelmiks. Kas see ei meenuta Mosinat või Kommerit? Loosungid on vaid teised.

Kommer alustas oma aktiivset kuritegelikku tööd Pärnus lennuväljalt Vene sõjaväelt veoautode röövimisega. Muidugi võib öelda, et tegemist oli patriootliku rünnakuga okupatsioonivägede vastu, kuid tegekkuses oli see provokatsioon. Tagajärjed oleksid võinud olla ettearvamatud ja teise riigi sõjaväge see küll ei likvideerinud.

Jäägreid, selle nn juhte ja tegevust on kaitsnud

Lagle Parek.

Kena oleks lugeda ka nüüd tema artiklit Pullapää sündmustest. Kuigi Rebas on teda nimetanud araks ja saamatuks inimeseks, sobiksind nende artiklid ikkagi kõrvuti. Parekile on viimasel ajal peale raputatud puhtuse tuhka. Aga ajalugu tunneb juhtumit, kus ta nõudis uurijalt enda kätte Kommeri ülekuulamise protokollid. Selles protokollis saatis Kommer Eesti riigi kusaigile väga kaugele (ja pimedasse) kohta, kinnitas, et Eesti seadused ei ole talle täitmiseks, neid ei ole ta järginud ja ei kavatse seda ka teha. Pärast ministri käes olemist protokoll enam kriminaaltoimikusse tagasi ei jõudnud. Kordan veel kord: mõlemad olid ERSP liikmed. Tegemist on poliitiliselt aegumatu teoga. Vaatamata katsetele õilistada endisi kurjategijaid, poliitilisi provokaatoreid, ülejooksikuid ja demagooge, olen mina veendunud, et aeg nende läbi õlekõrre täispuhumiseks on lõplikult möödas.

Gwynne Dyer: Lääs saab Afganistanis valusalt lüüa

Kanada ajakirjanik Gwynne Dyer (pildil) meenutab oma artiklis „Geriljade sõjapidamisviisid ja Afganistan“ Hiina endise kommunistliku liidri Mao Zedongi 1936. aastal avaldatud mõtteid, mis aitavad praegust Afganistani konfliktit paremini mõista. Mao arvates oli eduka partisanisõja pidamiseks vaja järgida lihtsaid põhimõtteid: vaenlase pealetungi korral taganeda, vaenlase paigalejäämisel hakata teda piirama, väsinud vaenlast rünnata, taganevat vaenlast jälitada.

Kuigi enamik Talibani võitlejaid pole lugenud Mao neid printsiipe, teab Taliban hästi, kuidas Lääne vastu sõdida. Dyer peab kahetsusväärseks, et lääneliitlaste praegune sõjaline juhtkond ei näi olevat lugenud neid Mao sõjapidamisalaseid põhitõdesid, mida aga Lääne sõjaväejuhtide varasem põlvkond kahtlemata tegi. Seoses lääneliitlaste pealetungiga Talibani vastu Afganistanis on rohked ajakirjanikud

nii Euroopa kui ka USA meedias kirjutanud sellest, kuidas lääneliitlaste edu oluliselt muudab olukorda Afganistanis. Dyeri sõnul on Taliban praegu jätnud võitlusväljale vaid käputäie kohalikke võitlejaid, kes müüvad oma elu võimalikult kallilt. Enamik Talibani võitlejaid aga on tõmbunud võitlusest tagasi või hoopis läinud koju, ootama uut kutset naasta sõjatandril. Ehk siis, Maod parafraaseerides, vaenlase pealetungi korral taganeda.

Ajaloo valusad õppetunnid

Sõdadest lääneriikide vastu on võitjana väljunud peaaegu alati geriljad, hoolimata sellest, et neil on sissetungijatega võrreldes märksa kesisem sõjavarustus, nendib Dyer. Ta toob näiteks Suurbritannia okupatsiooni Palestiinas 1940-ndatel, prantslaste sõdimise Alzheerias 1950-ndatel, Vietnami sõja 1960-ndatel, Rodeesia sõja 1970-ndatel ja NSV Liidu vägede võitluse Afganistanis 1980-ndatel aastatel.

Dyeri sõnul jõudsid Lääne väed 1970-ndatel aastatel arusaamisele põhjustest, miks jäädi geriljadele alla. Seetõttu püüdsid lääneriigid edaspidi vältida sedaliiki konflikte. Kahjuks on Dyeri arvates Lääne sõjalisel juhtkonnal nüüdseks arusaamine neist põhjustest ununenud.

Milles seisneb geriljade edu? Ajal, mil Lääne sõjalised jõud püüavad sõdimisega saavutada otsest kontrolli kolmanda maailma riikide üle või panna ametisse truu nukuaitsuse, on okupeeritavate riikide rahvastes pead tõstnud natsionalism. Sellises olukorras tuleb geriljadel järgida vaid Mao printsiipe ja püüda jääda sündmuste keskmesse, leiab Dyer.

Geriljad suudavad üle elada sadade oma võitlejate hukkamist ühe välismaise sõduri surma vastu, sest neil on oma kodumaal pidevalt võtta loendamatu hulk noormehi, kes innukalt soovivad liituda võitluse sissetungijate vastu. Samal ajal Lääs ei saa lubada endale suuri kaotusi ega pikaajalist sõjapidamist, sest lääneriikide avalikkuse toetus säärase konfliktide suhtes on ebakindel. Dyeri sõnul Talibani juhid teavad, et lääneriikide avalikkuse surve oma valitsustele lõpetada sõda Afganistanis suureneb iga päevaga. Talibani juhid nägid ju ligi 30 aastat tagasi, kuidas venelased pidid lahkuma Afganistanist.

Praegune Lääne sõjaline juhtkond eirab Dyeri hinnangul sündmusi, mis on toimunud mõõdund poole sajandi jooksul. Selle asemel esitatakse sisutihje loosungeid stiilis „meil on vaja vallutada afgaanide südamed ja mõtted“. Selline taktika ei toiminud Vietnamis ega hakka Dyeri sõnul toimima ka Afganistanis.

Afgaanide usaldust raske võita

Läneliitlastel on Helmandi provintsis sõjategevuse eesmärgiks hõivata linnad, et saaks sinna paigutada suurel hulgal Afganistani relvajõude ja politseinikke, kes peaksid „võitma kohalike südamed ja mõtteid“.

Helmandi provintsis elavad inimesed kuuluvad enamikus Afganistani põhirahvaks peetud puштude hulka. Ka Talibani võitlejad on puштud. Seega peavad Lääne sõjajõudude vastu lahinguid kohalikud mehed, kelle kodupaik jääb võitlustandrite lähedale. Afganistani vägede ja politsei koosseisu kuuluvad mehed, kes peaksid võitma „kohalike südamed ja mõtteid“, on aga peamiselt tadžhikid ja teiste rahvusvähemuste esindajad. Nende seas puштusid on äärmiselt vähe. Afganistani relva- ja politseijõud on Helmandi provintsi rahva silmis pigem soovimatud võõrad.

Praegune konflikt Afganistanis lõpeb Dyeri sõnul samamoodi kui lõppesid Lääne varasemad operatsioonid kolmanda maailma riikides. Kanada ajakirjanik kahetseb, et Lääne sõjajõudude juhid on ajalooõiged nii kergetäieliselt unustanud.

Refereeris Indrek Veiserik

Eestis annab mandaadi kaitsevälaste lähetamiseks välismissioonidele Riigikogu. Mandaadiga määratakse kindlaks missiooni ajaline kestus ja maksimumaalne suurus. Millises ulatuses seda luba kaitsevälaste saatmiseks kasutatakse, seda otsustab juba kaitseväge kooskõlas Kaitseministeeriumi ja Välisministeeriumiga. Aga kuna mandaadi annab ikkagi Riigikogu, siis on parlamendi kohus ka kontrollida, kuidas need missioonid toimuvad.

TOIVO TOOTSEN
Riigikogu riigikaitsekomisjoni aseesimees

Seetõttu ongi Riigikogu riigikaitsekomisjoni liikmed käinud kõigis missioonikohtades: Kosovos, Bosnias ja Hertsegoviinas, Iraagis, nüüd siis ka Afganistanis. Riigikogu riigikaitsekomisjoni neljalikmeline delegatsioon – esimees Mati Raidma, aseesimeheena mina, liikmed Tõnu Juul ja Tarmo Kõuts – oli seal jaanuari lõpul ja veebruari algul.

Afganistanist lahku- mine pole lahendus

Visiit algas Londonist, kus kohtusime Briti parlamendi alamkoja riigikaitsekomisjoniga ja ühendstaabi juhtidega, sest Afganistanis teeniv Eesti põhikontingent tegutseb Helmandis just koos brittidega. Edasi lendasime Kabuli, sealt kohe lõunasse. Kogu reisi vältel saatis meid Afganistanis töötav Eesti asjuri Tanel Sepp, kellele siinkohal suur tänu laitmatult ette valmistatud visiidi eest. Uskumatu, aga kõik toimus! Kõik kohtumised leidsid aset, koguni kõik sõidud klappisid! Kes kujutab ette kohalikke olusid, saab aru, mida tähendab sellise tööreisi korraldamine. Lisaks on nüüd hea kasutada ka asjuri tehtud üles-tähendusi kohtumistest.

Kandaharis kohtusime ISAF (International Security Assistance Force) lõunapiirkonna väejuhatusse ülemal kindralmajor Nick Carteriga ja staabiülema brigaadikindral Davisega.

Delegatsioonile tutvustati ise-

valmistatud lõhkekehade uurimise keskust. Võisime oma silmaga veenduda, kui nutikad on nende surmatoo-vate lõhkekehade tegijad. Praegu on enamik traagilisi hukkamisi põhjustatud selliste lõhkekehade plahvatamisest. Lõhkeaine põhikomponendina võidakse kasutada kõige tavalisemat nitroväetist, plahvatamapanijana aga seadeldisi, milles metalloosi peaaegu polegi, nii et nende avastamine miiniotsijaga on äärmiselt keeruline.

Edasi lendasime kopteritega järgmise baasi – Lashkar Gah'sse. Seal andis olukorrast ja lähiplaanidest ülevaate Task Force Helmandi (TFH; Helmandi rakkerühm) ülembrigaadikindral James Cowan, kellele allub ka Eesti kaitseväge kontingent. Samas baasis kohtusime ka Helmandi provintsis tsiviilülesehitustööd korraldava piirkondliku ülesehitusmeeskonna (Provincial Reconstruction Team) juhtidega ja selles meeskonnas töötava ja Helmandi tervishoiusüsteemi ülesehitamist korraldava Eesti eksperdiga – Anu Raisma tubli töö väärrib aga juba omaette käsitlust. Huvitav kohtumine oli ka siin teeniva Euroopa Liidu politseimissiooni mentori Tanel Tiksigaga, kes rääkis kohaliku politsei väljaõpetamisest. Õhtul taas kuulivestid selga ja kiivrid pähe – ning lendasime kopteritega Camp Bastioni, kus asub Eesti kaitsevälaste põhibaas. Selles on neil oma territoorium, kus hoitakse ja korraldatakse lahingutehnikat ning muud varustust. Esimene Eesti kontingent ehitas siia ka

oma sauna *Velesann* – ven-nasaun, kus meiegi ehtsat eest-timaist leili võtsime. Nime järgi võib arvata, et sauna peaehitaja oli ilmselt Võrumaa mees. Aitäh talle!

Selles laagris kohtusime jalaväekompaniiga *Estcoy-9*. Kontingendi ülem kolonelleitnant Kajari Klettenberg, jalaväekompanii ülem major Sergei Guselnikov ja logistilise toetuselemendi ülem kapten Erki Soo andsid ülevaate Eesti üksuse tegevusest. Lisaks said meie kaitsevälased rääkida oma muredest ja kitsaskohtadest.

„Mul on väga hea meel, et meie üksust külastavad Eesti riigikaitsega tegelevad riigikoguliikmed – ilma tsiviilsektori toetuse ja mõistmiseta ei suudaks me täita meile pandud ülesandeid,“ ütles kolonelleitnant Klettenberg.

Taas tõdesime, et liitlasvägede ja seega siis ka Eesti kaitsevälaste lahkumine Afganistanist ei oleks olukorra lahendus. Meie tegevusest sõltub tegelikult selle rahva enda julgeolek, ja samas me ei soovi siit lähtuvate ohtude jõudmist Euroopasse, oma ukselävele. Lisaks on sõjakolde kujunenud relvavendlus ja liitlastega tehtava sõjalise koostöö kogemus meie endi riigikaitse tagamiseks ülioluline.

Kolmel eelmisel õhtul oli baasi rünnatud rakettidega, õnneks polnud kahju tekitatud. Meiegi sealviibimise ajal anti häire, ka seekord lendas rakett laagrist üle.

Afganistan areneb kiiresti

Pärast neli päeva kestnud ringkäiku Lõuna-Afganistanis lendasime Kabuli. Kohtumisi oli seal palju. Väga asjalik ja huvipakkuv oli Afganistani parlamendi alamkojas toimunud kokkusaamine aseesimehe Amanullah Paimaniga ning parlamendi sisejulgeolekukomisjoni ja kaitsekomisjoniga. Arutasime kahe parla-

MEHED KÜTAVAD SAUNA: Kuigi A kasutamist. Foto erakogust

mendi koostöö võimalusi. Ühe arengukoostöö projektina on kavatsust toetada Afganistani parlamendi infotehnoloogilisi lahendusi, sealhulgas registreerimis- ja hääletussüsteemide juurutamist.

Alamkoja aseesimees rääkis, kuidas paar kuud tagasi moodustati parlamendis Afganistani–Eesti sõprusrühm, milles ta ka ise aktiivselt osaleda kavatses. Olgu öeldud: Riigikogus tegutseb Eesti–Afganistani parlamendirühm, mis

PEAVAD ISE HAKKAMA SAAMA: Afganistani armee korraldab õppusi tihti ja treenib palju, et tulla tulevikus iseseisvalt toime oma kodumaa kaitsmisega.

ganistanis

Afganistanis asuvas Helmandi provintsis on õhutamperatuur kõrge, leiab Velesann sõdurilt tihedat

loodi 2007. aastal ning mille juhiks ongi meie komisjoni esimees Mati Raidma.

Sisejulgeoleku komisjoni esimehe Mohammad Almas Zahidiga rääkisime valdkonna arengust ning Afganistani parlamendi rollist julgeoleku- ja kaitsepoliitika kujundamisel riigis.

Eesti delegatsioon rõhutas narkovastase võitluse olulisust. Leidsime, et nii Afganistani valitsus kui ka parlament peaksid tegema suuremaid jõupingutusi oma riigist lähtuva üleilmse ulatusega narkoprobleemi jõulisemaks lahendamiseks. Tõsiasi on, et narkomaaniaga seotud probleemide all kannatab teravalt ka Afganistani enda rahvas. See selgus meile jutuajamisest Anu Raismaga.

Kui Afganistani minnes oli meil teatud skepsis selle riigi oma armee kiire arendamise suhtes, siis kohapeal muutusime märksa optimistlikumaks.

Kohtudes Afganistani relvajõudude väljaõppe juhtimiskeskuse ülema kindralmajor Aminullah Karimiga, saime ülevaate Afganistani julgeolekujõudude väljaarendamisest. Praegu on neis jõududes üle 100 000 mehe, aga see vägi kasvab iga päevaga.

Kabulis külastasime relvajõudude väljaõppekeskust ja sõjaväeakadeemiat, kus kohtusime juhtkonnaga ning tutvusime õppeprotsessiga.

Eesti kaitsevälasi hinnatakse kõrgelt

Oodatumi oli kohtumine neljapäevase kindrali Stanley McChrystaliga, kes juhatab Afganistanis olevaid liitlasvägesid. Ta kiitis väga meie kaitsevälaste väljaõpet ja südikust ning tänas Eestit suure panuse eest Afganistani julgeoleku kindlustamises. Tema idee ongi, et liitlasväed hakkavad järjest rohkem tegutsema koos Afganistani enda armee, sest kogu probleemi lahendamise võtmeks on Afganistani armee kasv ja arendamine. Kindral avaldas arvamust, et teretulnud oleks Eesti panus Afganistani armee väljaõppesse.

Paljud eestlased ootavad vastust küsimusele: millal tulevad meie kaitsevälased Afganistanist koju? Lihtne vastus: see sõltub sellest, millal Afganistani valitsus suudab oma riigi enda kontrolli alla võtta.

Esimeseks suuremaks tuleprooviks kujunebki koalitsioonivägede ja Afganistani rahvusarmee ühisoperatsioon Helmandis Marjah' piirkonnas, kus seni on olnud üks Talebani pidepunkte. Selle operatsiooni juures on aga kõige olulisem, et tähtsaim element pole mitte koalitsiooniväed, vaid hoopis Afganistani enda julgeolekujõud. Edu selles piirkonnas annaks neile juurde hädavajalikku enesekindlust ja motivatsiooni tegutsemiseks. Võit niivõrd keerulises kohas oleks teetähis

Talebani-vastases võitluses kogu Afganistani jaoks. Seda on lootnud ka kohalik ajakirjandus.

Arvan, et meiegi peaksime oma panustamist revideerima ning rohkem tähelepanu pöörama Afganistani sõjameeste väljaõpetamisele. Selleks on meil ju küllaldaselt kogemustega mehi. Seni on meie kaitsevälased olnud kõige kuumemas kohas, käinud sadu kordi patrullis, lõõnud lahinguid, kandnud ka kaotusi. Nüüd oleks tõesti tarvis võimalikult ruttu jõuda nii kaugele, et Afganistani oma armee ja politsei võtaksid need ülesanded üle ning kindlustaksid ise oma maa julgeoleku. Et see juhtuks võimalikult rutem, selleks ongi vaja tunduvalt suurendada väljaõpet.

Siin olekski Eesti abi teretulnud. Nagu ütles kindral McCrystal: me ei ootagi, et annate väljaõppesse 50 meest, ka 5 instruktorit oleks väga väärt panus!

Need mehed on meil olemas. Sealsamas Afganistaniski on väärtuslikke lahingukogemusi saanud sajad Eesti kaitsevälased.

Loodan, et Kaitseministeerium koos peastaabiga vaatab järgmise aasta plaanid üle just selle pilguga, et vähendada meie osalust nn eesliinil ja rohkem panustada kohaliku armee väljaõppesse. Just oma tugevad julgeolekujõud on Afganistani jaoks probleemi lahendus.

Moskvas töötanud Ergma ei luba Rahvarinde valitsust Riigikogusse

Edgar Savisaar juhtis peaministrina aastail 1990–1992 Rahvarinde (RR) valitsust, mille ajalooliseks kulminatsiooniks ja triumfiks kujunes Eesti vabamine 20. augustil 1991. Selle valitsuse tööle-asumise 20. aastapäeva üritust ette valmistades saatis Savisaar Riigikogu esimehele Ene Ergmale kirja, paludes võimalust korraldada 4. aprillil Riigikogu saalis aastapäevakonverents. Moskvas töötanud ja seal akadeemikukarjääri jõudnud Ergma (IRL) Rahvarinde valitsuse esindajaid Riigikogu saali juubelit tähistama ei lase.

KESKNÄDAL

Savisaar kirjutas

eelmisel nädalal oma blogis, et aastail 1990–1992 oli tegemist esimese parlamendikoosseisuga peale Teist maailmasõda, mis valiti vabadel valimistel. See oli murranguline aeg, mil teaduse- ja kultuuriinimesed jätsid igapäevase töö ja tulid appi iseseisvusliikumisele, mille nimeks Eestimaa Rahvarinne.

„Toonases parlamendis andis tooni Eesti tipp-intelligents,“ vihjab RR valitsusjuht Kesknädala meelest praeguse parlamendikoosseisu suurelt osalt nn hallile massile.

Toona tehti ajalugu, on Savisaar veendunud.

Praegune Tallinna linnapea meenutab keerukat tööd parlamendis, kus fraktsioonid olid alles hajusad, hääletustel osalesid veel ilmselgelt Eesti-vastased jõud ning debatid olid teravad ja säravad.

„Ministrite,

sealhulgas peaministri esinemised parlamendi ees ei kujutanud endast vaid pelka formaalsust nagu täna,“ hindab Savisaar.

„Parlamendiliikmetele polnud veel selgeks tehtud, et nende asi on suu kinni hoida ja õiget nuppu vajutada. Ja kuidas sellistele meestele nagu Enn Põldroos, Heinz Valk jpt saanukski kummitempli rolli peale suruda! Nad oleks selle templi sundijale otsaette lõõnud!“

Loomulikult oli kõige olulisemaks teetähiseks selle valitsuse töös Eesti Vabariigi iseseisvusotsus, mis võeti vastu 20. augustil just tänases Riigikogu saalis.

„Kuna tegu oli valitsusega, kelle tegevuse tulemusena Eesti taastas oma iseseisvuse, siis

arvasin, et seda pole palju, kui küsime valitsuse 20. aastapäevale pühendatud konverentsi läbiviimiseks Riigikogu saali. Ma ei kahelnud, et see meile antakse, seda enam, et meie eest kostis ka Riigikogu aseesimees Jüri Ratas,“ kirjutab Savisaar selles blogiloos, millest meedia pole enam kui 10 päeva jooksul kordagi kõssanud, kuigi Savisaare blogi jälgitakse varmselt.

Paraku ütles Ene Ergma ei,

imestab Rahvarinde liider ja tänane Tallinna linnapea. „Abi ei olnud isegi Jüri Ratase toetusest. Ergma saatis mulle kirja,

milles selgitas, et Riigikogu istungisaalis on lubatud teha vaid parlamentaarseid üritusi.“

Savisaar ei mõista, kuidas saab ühe Eesti valitsuse tegevust parlamentaarseks riigis pidada eba-parlamentaarseks nähtuseks, kuid ta lohutab ennast: „Eks ajad muutuvad ja võib-olla on praegusel valitsusel tõesti Riigikoguga vähe pistmist.“

Asjaosalised olid palunud juubelikonverentsi juhatama ei kellegi muu kui parlamendi spiiikri enda ja osavõtjateks need inimesed, kes 20 aastat tagasi

olid ministrid või parlamendiliikmed ja hääletasid Eesti iseseisvumise poolt.

Kesknädala arvates

on kummaline, et neile Eesti kullaprooviga poliitikutele ütles ära just Ene Ergma, nüüdne isamaalane, kuid toona Venemaal oma elu parimatel aastatel teadlaskarjääri teinud nüüdne mugavuspoliitik, kellest Eesti vabadusvõitluse aastatel ei olnud midagi kuulda.

„Võib öelda, et tänu nendele vapratele inimestele, kes 20 aastat tagasi sõandasid võtta enda kanda riski, nüüd Ene Ergma oma juhataja toolil istub ja juhatab sealt parlamendi istungeid,“ jätkab Savisaar.

„Pealegi tuli mulle meelde mitu üritust, mida parlamendi saalis on peetud – muuhulgas isegi Eesti nn Lasteparlamendi istungid. Sellele traditsioonile on samuti pandud alus minu valitsuse ajal ja see kestab tänini.“ Savisaar mainib veel mõnda tänast tegijat. „Ansipist ma ei räägigi. Tema oli sel ajal veel Eestimaa Kommunistliku Partei tähtis tegelane ja sõdis selle partei eest, keda me 1990. aasta parlamendivalimistel olime võitnud. Kallas oli selle asja juures küll ja tema nimi on õigusega Eesti ajalukku kirjutatud.“

Blogiomanik ennustab,

et Delfi kirjutab nüüd, et Savisaar on hirmus solvunud ja kibestunud ning siis tuleb mõni IRL-i või Reformierakonna noor jünger ja teeb avalduse, et Savisaar võiks juba üle saada oma „talongivalitsusest“ vms.

„Mina aga tean, et Eestis on piisavalt inimesi, kes mäletavad päris hästi, kes sõdis mille eest, mis oli tegelikult Rahvarinde roll Eesti ajaloos, kes iseseisvuse toonud valitsuse kuulusid ja muide – kes selle vastu sõdisid, muuhulgas mitmed Vaba Eesti liikumisse koondunud endised komparteilased ja tänased reformierakondlased.“

„Ma ei pahanda ei Ergma ega Ansipiga,“ lõpetab Savisaar. „Uskuge mind, me tulime omal ajal toime N Liiduga, me saame ka oma tähtpäeva meelles peetud ja ära tähistatud.“

SAHINAD

Res Publica teeb Riigikogu esimehe büroost oma valimisstaabi

Toompeal kõneldakse imelugusid! Mõni päev tagasi astus Riigikogu esimehe Ene Ergma kontoris sisse respublikaan Ken-Marti Vaher ja teatas eesruumis töötavale sekretärile, et 25. märtsil lõpetatakse temaga tööleping ja naine ise koondatakse. Aastaid korraldiku ametnikutööd teinud ehmatas väga ära ja püüdis muidugi selgusele jõuda, milles asi. Eriti hämmastas teda, kuidas Ergma Vaheri korralduse peale kulpi löi ja ülesande kohe täitmiseks võttis, kuigi tavaliselt oli ta olnud oma lähimate kaastöötajatega, sh sellesama sekretäri, küllaltki sõbralikes suhetes.

Vaher ei salgagi, mis point on. Lähenevad valimised panevad pitseri ka Riigikogu personalipoliitikale. Parteitute riigiametnike asemele võetakse tööle Res Publica valimiskoordinaatorid - inimesed on selleks olemas, aga neile on vaja palka ja töökohta Riigikogu struktuurides, mida peetakse ülal maksumaksja raha eest.

Ergma allaheitlikkusest sai ka selgeks, et see naine tegelikult enam ei juhi Riigikogu. Ken-Marti Vaher on selle ameti juba üle võtnud ja jagab Toompea rahvale korraldusi umbes sama perekohelult nagu Imre Sooäär oma Pädaste mõisas.

Tallinn 10130
Toom-Rüütli 3/5

www.kesknadal.ee

Olukord täiesti teine

3. märtsi Kesknädala veebis teenis enim kommentaare Rein Ruutsoo kirjutis „Oleksime vabad ka ilma Eesti Kongressita“. Siin üks stiilinäide.

Tänases Eestis POLE mingit tähtsust enam omaaegsest Rahvarindest või Eesti Komiteest, samuti pole MITTE mingit tähtsust KGB või NLKP liikmete mõjust, sest Eesti on 100% sisetatud NATO ja Euroliidu blokki. Meid kontrollivad julgeolekus 100% NATO luure ja USA CIA teenistused, meil EI OLE oma majandust ega oma pankasid – kogu majanduselu on aheldatud 90% Skandinaavia pankade haardesse ja valitsus mängib oma „iseseisvusega“ lollidele turakat. Kogu Eesti meedia on 90% täielikult range ideoloogilise kontrolli all, kuulatakse pealt telefonikõnesid ja jälgitakse internetikasutust. Euroliidus võivad kõrged nõukaaegsed tegelased

töötada juhtivatel kohtadel, kui nad täpselt jälgivad KOHUSTUSLIKKU NATO-Euroliidu peajoont ja on lojaalsed Brüsseli-NATO peakortereile (S. Kallas, A. Ansip jt).

Kui endised KGB töötajad on lojaalsed uutele NATO, CIA, Brüsseli peremeestele, siis võivad nad KAPO-s edasi töötada ja neil on nii Euroliidu kui ka USA toetus. Saite aru?

Aga kui te tahate sõltumatut ja Eesti rahvuslikku riiki teha, siis ootab teid kumminui, jälitamine, paariaks kuulutamine ja ka Viru vangla. Saite aru? Nii on ka Saksas kui Prantsusmaal kui Belgias. Rahvuslikult käituvad inimesed istuvad seal vanglas või on kuulutatud inimrääpsuksnatsideks, lurjusteks. No saite aru? Olukord on täiesti teine kui 1990. aastal.

M.O., Harjumaa (autor toimetusele teada)

Veel Molotovist

3. märtsi Kesknädalas ilmus juubelijutt Vjatšeslav Molotovist. Selle lõpus väidetakse, et ajalukku võib ta jääda näitena kurjuse deemonitest või vähemalt nende sulastest. Põhimõtteliselt on see vast õige. Kuid ega ükski inimene ole 100% halb või hea. Nähtavasti ka Molotov mitte. Meenub paar Eestisse puutuvat asjaolu temaga seoses.

Kui Arnold Meri sai Nõukogude Liidu kangelaseks, saatis ta Molotovile kirja, milles küsis, kas temale on ikka kohane kangelase tiitlit anda ja pealegi seda veel laialdaselt reklaamida, sest tema onu, endine Eesti Vabariigi ühiskonnategelane ja diplomaat ja selle perekond olid arreteeritud ja Siberisse

Molotov

saadetud. Molotovi reageering, arvatavasti Staliniga kooskõlastatult, oli omapärane. Peagi lasti Georg Meri ja tema lapsed, nende hulgas tulevane Eesti Vabariigi taasmoodustamise üks initsiaatoreid ja pärast presidendiks saanud Lennart Meri Eestisse tagasi.

Umbes samasugune lugu oli ka maausurmeistri Paul Kereseaga. Ta jäi maailmakuulsa maletajana Teise maailmasõja ajal Saksa okupatsiooni perioodil Eestisse ja kahtles, kas ta üldse enam maletada saab ja ka välismaale sõita võib. Talle soovitati kirjutada Molotovile, kes oli ju NSV Liidu välisasjade rahvakomissar. Seejärel kutsuti Keres NSV Liidu esivõistlustele ja pääses ka välismaale mängima.

Vähemalt Eesti vaatenurgast võib nähtavasti öelda, et Molotovis oli ka mingi protsendiosagi sellist, mida üldistus kurjuse deemonist ei kata.

Herbert Vainu

Tänuavaldus

Täname neid, kes 24. veebruaril viisid Haapsalus läbi Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamise. Toimus rongkäik Lossiplatsi ausamba juurde, kus mälestati langenuid. Pärast seda oli lossihoovil kontsert. Sõna võtsid linnapea hr Urmas Sukles ja linnavolikogu esimees hr Jaanus Karilaid. Täname neid selle eest, et kõik oli väga hästi korraldatud. Hiljem oli kirikus jumalateenistus.

Hr Karilaid on väga hea ja töökas mees, kes lahkesti räägib vanemate inimestega ja kõigiga, kellel mingi küsimus on.

Kati (kirja kirjutaja nimi ja aadress toimetusele teada)

Moosist, jogurtist ja innovatsioonist

Meie riigi esileedi Kalevi kräpikomme ei söö – seda eesti rahvas juba teab. Nüüd on taluperemehe seisuses härra President andnud oma arvamuse meie jogurtimeistrite kohta – „mingi moosisegajate töö“, mille tulemusel sünnib toiduaine nimega jogurt, polevat miski innovaatiline tegevus.

Moekas võõrsõna *innovatsioon* käib meie kõrgeltharitud riigiisade ja muude asjameeste suus sõõgi alla ja sõõgi peale. Uuris, mida see siis ka maa-keeli tähendama peaks.

Niisiis, klassikalises mõistes märgib innovaatilisus uute toodete, tootmisviiside või olemasolevate teadmiste uutmoodi rakendamist majandusprotsessis, eesmärgiks saavutada konkurentsieelist.

Vaat sedasamust konkurentsieelist meie jogurtitootjatest „moosisegajad“ püüavadki saavutada. Ei ole see sugugi niisama lihtne kulbiga segamine, nagu austatud presidendihärra ette kujutab. See on ikka nii peen protsess, mida arvaksin võrdväärseks peente aroomide loojate tööga. Niipalju kui on erinevaid inimesi, on ka erinevaid maitseid. Eks püüa siis luua suure ostjaskonna maitset rahuldavat toodet. Innovaatiline on see töö igal juhul.

Poleks ajaloos olnud entusiastlikke „moosisegajaid“, poleks inimkonnal Coca-Colat, Riia palsamit ja Vana Tallinna likööri.

Eestis on moodne oodata enneolemat EESTI NOKIA't nagu kunagi ootasid Lasnamäe veerul valget laeva maltsvetlased. Kahjuks on Maarjamaal alla poolteise miljoni mõtlevala poolteise miljoni mõtlevala armetus. Just seepärast ongi iga pisike uus idee riigi arenguks kuldväärne. Suures keerulises masinas on ju iga mutrikel kindel otstarve.

Tuttav peterburilane, kes iga aastal Eestis puhkamas käib, on Eestis tehtud jogurtitest vaimustuses. Tema kodulinna olevat Eesti jogurti ostmise õnneasi.

Kuidas küll oleme jõudnud olukorda, et saime kaotatud naabruses asuva hiigellinna turu võimalused? Seesama turg aitas pärastsõjaaegsetel rasketel aastatel Virumaa maainimestel lapsigi koolitada. Arvan, et innovaatilist mõtteinest sel teemal jätkuks nii presidendile kui ka nende ametnikest asjapulkadele, kelle kohustuseks ekspordituru arendamine.

Vello Raja,
insener Virumaaal

Liiga palju saatkondi

Eestil on esindused 37 välisriigis, hiljuti avati saatkond Egiptuses. Diplomaatilised esindused neelavad igal aastal miljoneid ja miljardeidki. Nende ülalpidamise kuludega võiks hoopis turgutada Eesti allakäinud majandust.

Saatkondi läheb vaja, kuid kas on neid vaja nii palju? Eestile piisaks täiesti 5–10 saatkonnast. Esindatud võiks Eesti olla Venemaal, USA-s, Norras, Shveitsis, Hiinas, samuti Brüsselis, kus kõik euromaad ja NATO on üheskoos ning juurdepääs igale poole. Kokkuhoitud rahaga saaks ümber struktureerida meie sotsiaalsüsteemi, mis on praegu igati inimvaenulik ja jätab abivajajad neile äärmiselt vajaliku abita.

Riigil pole kasu välisesindustest, kui siseprobleemid on täiesti lahendamata või poolikult ja ebaõiglaselt lahendatud.

Robert Kallasmaa, Tallinn

Euro ootel

Oh euro, euro, tule appi nüüd sa! Sind ootab ja igatseb meie väikene maa! See maa, kus kõigil pole kuldne see elu, sest paljudes peredes on pisaraid, valu.

Kuid Toompea sakstel on elu nii vahva, sest nad sellest ei mõtle, kui vaene on rahvas. Ka Ansipi valitsus võttis kiired tuurid, nii enne valimisi anti lubadusi suuri.

On istungisaal täis tukkuvaid päid, kel palganumber nii madal veel näib. Et numbriid tösta, siis tõsteti kisa, ja ennäe imet! saidki tuhandet lisaks.

Meie väike Eesti on töötuid täis, kel senti pole taskus, elu trööstitu näib. Kuigi eestlane olla on uhke ja hea, ent sööma ju ometi midagi peab.

Ka pensionär pensioni tõusule lootis, valitsuselt abi ja toetust ootis. Sellele valitsus sõdis vastu kõigest jõust, ja nüüd Mardil on plaan võtta seegi peost.

Maksumaksja mõtleb ja näeb ka seda, et kord me riigis on üpriski mäda. Kuid saksad lolle lohutavad nii, et küll ükskord möödub see majanduskriis.

Kui jälgida elu, siis aru saab nii, et põhja lasti ruttu kätte võidetud riik. Nüüd kel tükk pirukat peos, sel elada soe, ning vaese mure neil hinge ei poe.

Seda kõike nähes läeb nukraks meel, et vaesed ekslevad rikkureil teel. Siis tahtmatult tekib ka küsimus see: kas sellist Eestit ikka tahtsime?

Laine Turu, Simuna, Lääne-Virumaa

Ajalooõpik ärgu olgu kõverpeegliks

Selleks et eesti rahva kannatused ja ohvid Teises maailmasõjas hakkaksid toimima ühiskonda ühendava vundamendina, on hädavajalik, et korpusepoiste ja Saksa mundris sõdinute ajalookäsitust ei kasutataks ühiskonna lõhestamiseks. Minu kindel veendumus on, et see eesmärk on siira tahtmise puhul kergelt saavutatav. Peame ainult tõtt rääkima.

Pole normaalne, et IRL-i kuuluv haridusministeri Tõnis Lukase valitsemise ajal on meie lapsed sunnitud õppima ajalugu IRL-i poliitikute Mart Laari ja Lauri Vahtre õpikust (Lähiajalugu I gümnaasiumile, 2007).

Sisuline analüüs näitab, et selles õpikus on faktivigu ning järeldused ja üldistused on vastuolus faktide ja stra-

teegilise mõttetassandiga.

Ajalooõpiku üldise mittehuldvastava taseme kõrval on muudugi tähtsaim, et Laari ja Vahtre esituses on selles Eesti ajaloo kriitiline periood, 1944. aasta sündmused, mida Laar on pikemalt käsitletud oma raamatus „Sinimäed. 1944“, kontseptuaalselt vastuolus teoga.

Esmalt õpikutehjad kuulutavad, et Eestis arenes välja Lääne-meelne vastupanuliikumine. Siis kinnitavad nad, et riigimees Jüri Uluots oli kindel, et Saksamaa kaotab sõja niikuinii ja et seepärast pandi lootus lääneriikide abile iseseisvuse taastamisel. Sellest järeldub Laari arvates, et Uluotsal oli ainuõige tegu välja kuulutada üldmobilisatsioon Saksamaa relvajõudude, et Eesti saaks astuda

Midagi ega kedagi ei tohi unustada. Kui Eesti pidagu mees Sinimägesid ja seal peetud lahinguid, siis ei tohi ta unustada ka Velikije Lukit, kus eesti mehed surid lootuses, et nende sõjaõnn siiski pöördub ja ükskord jõuavad nad taas koju. Kel oli õnne, see nägigi 1944. aasta sügisel Eesti taevast pea kohal ja tundis Eesti mullapinda jalge all.

Pildil: Velikije Luki lahingute monument. Foto internetist

sõtta NSV Liidu vastu, aga seega ka tema liitlaste, lääneriikide vastu!? Ühesõnaga, Laari mõistuse kohaselt pidime selleks, et lääneriikidelt abi saada, nende vastu sõtta astuma! Sellisel jabural konstruksioonil aga põhinebki seni eesti rahva osade omavahel tülil ajamine ning Nõukogude ja Saksa mundris sõdinud meeste näiliselt ületamatu vastuolu.

Rahvuslik maailmavaade annab meile meetodi selle lõhe ületamiseks. Ajalugu uurides ja seletades peame esmalt lahutama ühelt poolt juhtide ja eliidi ning teiselt poolt rahva ja rindemeeste tegevuse. Selle põhimõtte järgi toimides on kohe ilmselge, et mõlemale poole rindejoont, vennatapsõtta tõugatud eesti rindemehed ja rahvas, kes ustavalt jär-

gis oma juhtide suuniseid, on järeletulevatelt põlvedelt ära teeninud suurima austuse ja lugupidamise kodumaatruuduse ja vapruste eest.

Hoopis vastupidise hinnangu oleme fakte vaagides aga sunnitud andma eliidi ja juhtide tasemele ning tegudele. Ühinen täielikult meie möödunud sajandi eestluse suurkuju Oskar Looritsa 1951. aastal paguluses antud hinnanguga: „Eesti rahva Ahhillese kannaks ei ole mitte „õnnetu konjunktuur“ ega „neetud olud“, milledest ikka üle on saadud, vaid just meie endi poliitiline juhtkond, keda kahjuks pole suudetud iseseisva rahva aule vääriliseks kujundada.“

Roman Ubakivi, Tallinn

Aksella Klaar: "Noored, kuulake ainult oma südant!"

Üks eesti lugu

Aksella Klaari mäletab mitu põlvkonda idavirulastest energieetikuid, temast oli omal ajal palju juttu. Ta oli see soe ja südamlilik lasteaiatädi, kes puhus peale ja avitas, kui väikesel sõbral midagi viltu läks. Mänguasjadest vaesel ajal meisterdas neid lastele ise. Toonekured, hobused rakendiga, väsinud isa raielangul puhkamas, kirves kändu löödud, koerake sohval – kõik olid kui elavad. Ka luuletusi oskas ta kokku seada, mõistis kaasahaaravalt oma noorusajast vesta: teda kuulata oli lausa lust...

„Kasvasin üles küngaste ja järvede keskel, kasesalud kaunistasid minu kodutalu Olukvere,“ alustas Aksella oma lugu. „Olukvere on kohe selle Võnnu vabastuslahingu

mingit pampersiraha ega kedagi!“

Austajaid oli neiu Aksellal palju

„Praeguse kõnepruugi järgi –

tas mind. Mäletan, maja oli neil lehtlaga, trepp viis jõe äärde. Näitas mulle oma elamist, tutvustas vanemaid oma plaanidega, rääkis seda, et abielume. Tema emale olin mina ka meele järele. Jõudsime korra kolmekesi Bürgermusse teatris etendusel käia. Asi susises, ühesõnaga. Aga asja ei saanud.“

Pruudist ilma, kodust kaugele aetud

„Kuhu kavalere kadus? Neljakümne neljandal põgenes koos vanematega Rootsi. Neid oleks muidu Siberisse saadetud

tiksi. Meelitas igatemooni ja saigi nõusse mu sugulased, pärast mind ka... Miljunäri seevastu polnud aega jälgida, temal oli palju tegemist. Ei osanud ta ka arvata, et mul meheleminekuga nii tuli takus. Kui ta lõpuks pulmakuulutusi oli näinud, kiskunud need igalt poolt maha. (Varem oli nii, et kiriku ja vallamaja juures pidi pulmakuulutused üles panema; kuu aega käis n-õ maha-hõikamine.) Niikui uuesti üles pandi, nii kiskus ta need maha. Veel mäletan seda, kui kord Mustvees oli suur laat ja tema firma oli ka seal oma kaubaga väljas. Ja äkki märkas ta mind... Ma olin siis veel alles kihlatud, pulmi valmistati ette...“

Vanakurat kulutab sada saapapaari

Tagantjärele saan aru, kui õige on ütelnud, et enne, kui kaks inimest paari saab, kulutab vanakurat ära sada paari saapatald. Siin on minu tädi suur süüdlane – tema segas asja ära. Selgesti on mees, kuidas ta tuli Ilmari nina alla, miskipärast pesunäpits käes, viibutas seda ähvardavalt ja hurjutas: mis sa võrgutad siin Aksellat?! mine minema! ma ei luba teda sinuga laia elu peale, ilma mööda hulkuma! sa, vabrikant, petad niisama ... Mulle aga käratas, et: marss koju! Ja mina... kuulasingi sõna. Olin ju nii noor siis... Küll Ilmar oli kurb, ütles, et kui nii, eks siis peame lahku minema, mis mul üle jääb, kui sa minuga tulla ei taha. Mina tahtsin küll väga, veelgi rohkem pelgasin aga tädi. Jah, südameasjades ei tohi kunagi kedagi kuulata. Alati ütlen ma noortele: kuulake ainult oma südant,“ ohkab Aksella lõpetuseks.

Nagu ikka, jõuab paljugi kohale tagantjärele tarkusena.

Kord saate kokku veel

„Seesama mustlane ennustas aga ka seda, et „heinakuu aegu astub sinu ette üks härrasmees kõrges vanuses, kohver käes, hall ülikond seljas ja siis saate mõlemad elama suure vee ääres. Kõik, mis mustlane tookord rääkis, on täide läinud, viimane asi aga veel mitte...“

Nii mõnigi võib üleolevalt muiata, aga Aksella oli veendunud, et tema unistus veel täitub, mis sellest, et ta juba 88-aastane...

Kõigest sellest jutustas Aksella Klaar mulle mõni aasta tagasi, kui olime naabriteks. Siis sõitis ta elama tütre juurde ja seda, kuidas lugu lõppes, ma ei tea...

Anne Ratman

Autori soov: Kui keegi on kuulnud Olukveres asuvast Auni talust, samuti vabrikant Ilmar Lõhmuse saatusest, andke teada. Lõhmuste pere elas Tartus, Emajõe-äärses Tähtvere linnaosas. anneratman@gmail.com

Vanasti mõistsid talulapsed isegi kõige lihtsamatesse mänguasjadesse mõelda sisse hinge. Küllap suutis südamlilik lasteaiatädi Aksella hingestatud leludega anda mudilastele ellu kaasa midagi kaunist, mis kestab üle aegade, põlvest põlve. Foto erakogust.

koha külje all. Olin suure talu tütar. Ema suri, kui olin poolteiseaastane, isa ja sugulased kasvasid mind. Siiani on mees, kuidas emaarmust puudust tundsin. Otsisin seda igalt poolt, aga ei leidnud kusagilt.

Kui sirusin neiuks, pani isa mind Vasula kodumajanduskooli. Seal õpetati kõike eluks vajalikku: kudumist ja ketramist, lastekasvatamist ja söögitegemist. Pärast lõpetamist sain aga kodus olla õige vähe aega. Käisid kosilased, ja viiski üks neist mu Tormast peagi ära Võtikverre.“

Noorusarmastust reeta on patt

„Noorusaeg oli ilus, kura-meerida nii salapärane. Ei julgenud ma omal ajal tundeid, mis mu rinna sees, südikamalt kaitsta. Praegu mõtlen vahel, et küll mustlasel oli õigus, kui ütles, et oma õiget ei tohi eemale peletada. Et minu elus on ka sellepärast palju saatuselõõke olnud, et matsin maha oma õige armastuse. Ja tõesti, elu on mind kandnud nii siia kui sinna, ränka tööd on tulnud teha nii raudteel kui ka metsaraiel. Viis last raskel ajal üles kasvatada. Selline oli muidugi paljude naiste saatus pärast sõjaaegses Eestis, aga patupalgaks olin ka mina nende hulgas. Ei andnud keegi

austajaid oli lademes. Jaa, oma kolmkümmend sai kokku. Uskuge, ma ei valeta... Ei tea, miks nad kõik mind nii himustasid. (Nooreaja pildi järgi otsustades mina küll ei imestaks – väga armas neiu oli. – A.R.). Nende hulgas oli ka üks rikas noormees ja mulle meeldis ta ka väga, aga paari meist ei saanud. Kord aastate möödudes, kui saatus oli palju vintsutanud, ütles mulle mustlane, et see on sulle karistuseks selle eest, et sa oled ühe inimese ära tõuganud. Ühe mehe, kes oli sinule saatusest määratud. Ja siis ma hakkasin mõtlema, et miks ma küll nii tegin, miks tookord nii läks...“

Ilmar ja Aksella oluksid kena paar

„Tartu vabrikandi poeg Ilmar Lõhmus ja Aksella Klaar – neist oleks võinud saada tõesti kena paar. Läks aga hoopis teisiti.

– Lõhmustel oli kolm maja Emajõe ääres ridastikku,“ – vestab Aksella edasi.

„Kompveki- ja veinivabrik. Kolm autot: veomasin, gazik ja sõiduauto – niipalju autosid oli tol ajal ainult väga rikkastel. Kuidas me tutvavaks saime? Mina töötasin Tartus ühes kaupluses, tema juhtus sisse astuma ja ma hakkasin talle hullupööra meeldima. Mitu korda tuli meie tallu sõbraga külla ja ka oma emale tutvus-

– ta ju vabrikant. Tolleks ajaks olin mina jõudnud teisele minna, mul oli tüdargi olemas. Ilmar tuli enne ärasõitu ja ütles: „Tule minuga! See ei loe midagi, et oled mehel, võtan su kaasa koos lapsega, jätta kõik maha! Mulle pole midagi muud vaja, kui sind!“ Vaat selline oli minu miljunär (proua ütles just nii: *miljunär* – A.R.). Ja siis sain temalt veel viimase kirja, laevalt. Kirjutas: „Aksella, kõigest olen nüüd ilma jäänud! Ei ole enam sind, ei ole maja ega vara. Kõik on läbi, ainult tükikene taevast pea kohal. Kui aga kunagi elus veel kokku saame, siis olgu sul või kümme last, ikkagi ma igatsen sind endale!“ See ongi kõik. Sestsaadik pole ma teda enam ihusilmaga näinud.“

Eluaeg hinges kandnud

„Minult on küsitud: kas see mind elu jooksul ei ole vaevanud? Muidugi on. Terve eluaeg olen teda oma südames kandnud. Ja kui loen oma luuletusi, mida ma kirjutan kallimast, kes mere taha läks, siis nutan suure häälega kas või hinge välja. Minult küsitakse, et miks ma talle siis ei läinud, et küllap oli ikka midagi viga? Ei olnud, midagi polnud viga. Kõik oli mulle meelejärgi. Asi oli selles, et teised kosilased käisid kogu aeg. Üks neist oli kui vanakuri kannul, ei jättnud mind minu-

KUTSE

Olete oodatud 20. märtsil 2010 algusega kell 13.00 Nõmme Muuseumi (Jaama 18, Nõmmel), kus jätkame loengutega sarjas

Nõmme on minu kodu

KUIDAS TERVELT ELADA?

arst Peeter Mardna

Üritust korraldavad MTÜ Meie kodu Nõmme ja Eesti Keskerakonna Nõmme piirkond.

OOTAME AKTIIVSET OSAVÕTTU!

Peeter Kudu Tartus

Neljapäeval,

11. märtsil kell 15

haridusosakonna saalis (Raekoja plats 12)

kohtub rahvaga

Värskas sanatooriumi peaarst

dr Peeter Kudu

Kõik huvilised oodatud!

Keskerakonna Viljandimaa piirkonna esimees
Karl Õmblus

tähistab 12. märtsil 55 aasta juubelit.
Soovime õnne!

Viljandimaa piirkonna KENA-d, Noortekogu ja kõik teised

Lasnamäel kohtumine Siiri Oviiriga

Laupäeval, 20. märtsil kell 14.00

kohtub Keskerakonna Lasnamäe rahvaga Euroopa Parlamendi saadik Siiri Oviir

Keskerakonna Lasnamäe büroos
Punane tänav 18- 206

Kõik on oodatud

ETV

ESMASPÄEV 15.03

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Terevisioon', 'Draamasari Súdameasi', 'Sõida maale!', etc.

TEISIPÄEV 16.03

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Terevisioon', 'Draamasari Súdameasi', 'Prillitoosi õnnesoovid', etc.

KOLMAPÄEV 17.03

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Terevisioon', 'Draamasari Súdameasi', 'OPI*', 'Batereja*', etc.

NELJAPÄEV 18.03

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Terevisioon', 'Draamasari Súdameasi', 'Pealtnägija*', 'Dokumentaalfilm Evald Okas', etc.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Aktuaalne kaamera', 'Luuletus: Põhjamaade', 'MI', etc.

REEDE 19.03

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Terevisioon', 'Draamasari Súdameasi', 'Kahekõne*', 'Rahvakunstnikud', etc.

LAUPÄEV 20.03

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Animasari Mamma', 'Mirabelli kodukino', 'Animasari Blanche', etc.

PÜHAPÄEV 21.03

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Animasari Künkaotsa kliinik', 'Animasari Lammas Shaun', 'Animasari Inami: Must shamaan', etc.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Otsast otsani W. A. Mozart...', 'Ots', 'Draamasari Kiirabihaigla', etc.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Kriminaalsari Uued trikid', 'Põnevussari NDA - Vaikimiskohustus, 3/3', 'Noodijooitel', etc.

ETV 2

ESMASPÄEV 15.03

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'AegRuum Tere tulemast', 'Karusmarjad metsikus looduses', 'Lastekraan', etc.

TEISIPÄEV 16.03

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Ars et vita', 'Anima tsoon: Rao', 'Heidmets', 'Lastelavastus', etc.

KOLMAPÄEV 17.03

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Ohhoo! (ETV 2005)', 'Bionina (Eesti 2008)', 'Jälle Hunt Kriimsilm', etc.

NELJAPÄEV 18.03

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Eesti aja lood', 'MuinasTeeVee', 'Lastelavastus Kikeriik', etc.

REEDE 19.03

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Tagatargemad*', 'Miljon senti', 'Animalia: Draakon ja pimedus', etc.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Inami: Must shamaan', 'Aktuaalne kaamera', 'Aktuaalne kaamera', etc.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Maailmafilm: Täna nopib kull ühe tibu', 'Maailmafilm: Minu pere ja mina', 'Ob-la-di, Ob-la-da', etc.

LAUPÄEV 20.03

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Osoon (ETV 2009)', 'OPI*', 'MI*', 'Batereja*', etc.

PÜHAPÄEV 21.03

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Osoon (ETV 2009)', 'Agu Sihvka annab aru', 'Uue aja asjad', 'AegRuum Tere tulemast', etc.

KANAL 2

ESMASPÄEV 15.03

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Trikimees', 'Joonissari Karupoeg', 'Puhhi seiklused', 'Joonissari Dexter', etc.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Tõehetk*', 'Peamine kahtlusalune', 'Tuvikeseid', 'Reporter*', etc.

TEISIPÄEV 16.03

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Trikimees', 'Joonissari Karupoeg', 'Puhhi seiklused', 'Joonissari Dexter', etc.

KOLMAPÄEV 17.03

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Trikimees', 'Joonissari Karupoeg', 'Puhhi seiklused', 'Joonissari Dexter', etc.

NELJAPÄEV 18.03

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Trikimees', 'Joonissari Karupoeg', 'Puhhi seiklused', 'Joonissari Dexter', etc.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'pirukas', 'Mängufilm Läki trellide taha', 'Komissar Rex*', 'Tuvikeseid', etc.

REEDE 19.03

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Trikimees', 'Joonissari Karupoeg', 'Puhhi seiklused', 'Joonissari Dexter', etc.

LAUPÄEV 20.03

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Tõelised kriminalistid*', 'Eestlane ja venelane*', 'Reporter*', 'Joonissari Miki Hiir', etc.

PÜHAPÄEV 21.03

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Inetu Betty*', 'Rooli võim*', 'Joonissari Johnny Bravo', 'Joonissari Kutsikas', etc.

KANAL 11

ESMASPÄEV 15.03

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'Uudised vene keeles', 'Victoria*', 91/171

Nädala juubilar IVARI PADAR 45

Reedel, 12. märtsil saab 45-aastaseks üks Eesti esipoliitikuid, praegune Euroopa Parlamendi liige Ivari Padar. Önnitleme teda juubeli puhul meiegi, Kesknädala toimetuse liikmed.

Padar Brüsselis peenemaid kombeid õppimas

Ühel varahommikul saan Ivari Padarilt kõne küsimusega, et mida siis teha, kui dušist vett ei tule. Ei maksa nüüd kohe arvata, et meil on ühine vannituba või et mina kange torumees olen. Lihtsalt Ivari kolis Brüsselis sellesse korterisse, kus enne elasin mina ja enne mind Toomas Hendrik Ilves. Tegemist on üsna lihtsa elamisega ilusas vanaaegses majas pargi veerel, mis varsti on imeliselt õites. Ivari ütles, et ta ei hakkagi midagi muud otsima, sest selline järjepidevus on iseenesest suur asi. Niisiis jätsingi talle oma plaadimängija ja panni, millel ta aeg-ajalt sealihha ja sibulaid praeb. Pidi hea koduse lõhna saama.

Süüa teha ja hästi süüa Ivari armastab, ning vaevalt et ta Euroopa Liidu pealinnas Brüsseli kapsastele üle läheb. Ta on selline mees, kes jätkuvalt hindab neid asju, mis

kodusest Navi külast sisse kasvanud. Olen vahel mõelnud, et Ivari mõjub seal Europarlamendi klaasi ja betooni taustal justkui tema omakülamehe Navitrolla pildid, millel eksootilised loomad meie kodusel talvisel maastikul. Need pildid meeldivad paljudele ja küllap me kõik pikkamisi kohaneme nende Euroopa pikkade korridoridega.

Ega see paik Ivarile ju päris võõras olnud – nii põllumajandus- kui ka rahandusministrina tuli tal Brüsseli vahet palju sõita. Arutlesime kunagi ühe meie diplomaadiga Ivari fenomeni üle. Ta nimelt kirjeldas mulle üht põllumajandusministrite kohtumist, kus kohvipausi ajal mehed justkui iseenesest Ivari ümber tam-muma kogunesid. Tema inglise keel oli siis küll üsna tagasihoidlik, aga ometi sattus ta ikka jälle juttude keskmesse. Küllap oma muheda meelega ja naljasoone pärast, mis läheb peale nii meestele külapoes kui ka härradele palees. Inimestele meeldib tema avatud olek ja iseendaks jäämine. Ma pole Ivari juures kunagi märganud püüdu näida parem või peenem – keegi, kes sa tegelikult pole. Pigem vastupidi. Vahel pin-

gutas ta ehk ülegi oma maavillaste juttudega või jubedate lipsudega, millel sigade või lehmade pildid peal.

Muuseas, oma koduloomadele andis ta poliitikute nimed ja kui ta Võrumaalt tuli, kandis alati

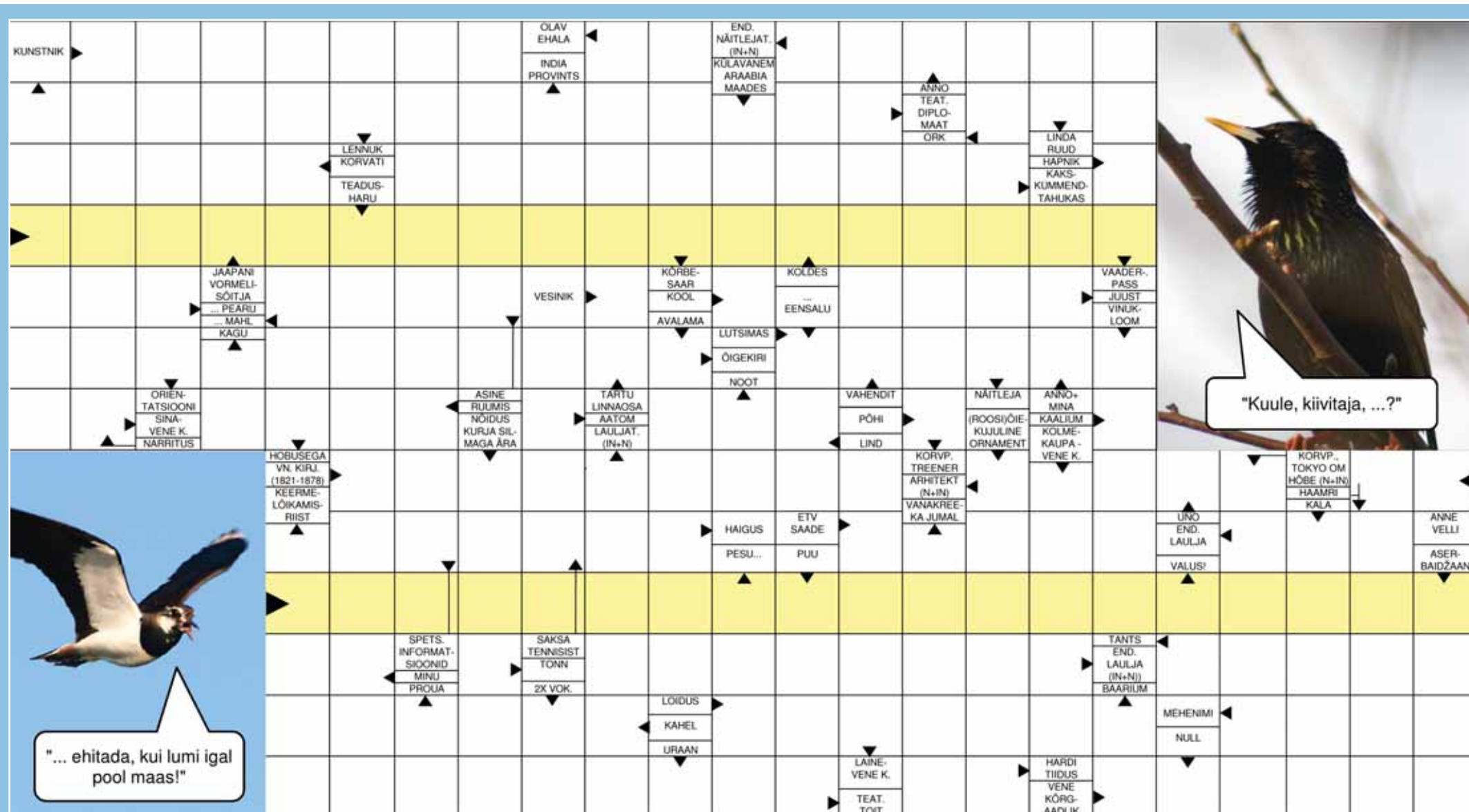
ette, kes oli parajasti poeginud või keda paaritati. Naljaga võeti, kes oli parajasti poeginud või keda paaritati. Naljaga võeti, kes oli parajasti poeginud või keda paaritati. Naljaga võeti, kes oli parajasti poeginud või keda paaritati. Naljaga võeti, kes oli parajasti poeginud või keda paaritati.

rääkida armastab. Ja põllumajandusministrile see igatahes sobis. Rahandusministrina oli Ivaril keerulisem, sest paljude inimeste jaoks käib selle ametiga kaasas kuvand värs-keltviigitud pükstest, siledast lõuast ja tähtsa näoga lausunud võõrsõnadest. Ivari oli teistsugune, ja see ei läinud kõigile peale. Rahvale aga meeldis, et ajal, mil majandusvanker hooga kraavi poole kihutas ja peaminister papagoina kordas ühte ja sama juttu sellest, kui hästi meil läheb, näitas Ivari murelik nagu karmi tegekkust. See sisendas usku, et talupojatarkus päästab meid ehk kõige hullemast. Nüüd püüab Ivari Brüsselis kaasa aidata, et euro meid päästaks. Tegelikult on Ivari hariduselt hoopiski ajaloolane ja kirjutas oma diplomitöö karistussalklaste tegudest Võrumaal. Vanu asju ta armastab ja kogub neid aita. Vanadest aegadest armastab ta raamatuid lugeda ja lugusid vesta. See teeb temast väga huvitava kaaslaste. Olin kolm aastat tema pinginaaber Riigikogus, ja igav juba ei hakanud. Olen kindel, et igav pole praegu ka nendel Euroopa kooli lastel, kellele ta Brüsselis kodulootundi käib andmas. Ja mul on hea meel, et just Ivari

seada teeb, mitte näiteks mõni teine ajaloolase diplomiga poliitik. Sest tema jalad on küll kõvasti selles Võrumaa maakammaras, aga ta on uudishimulik ja avatud mees, kes ei liigu selg eest tuleviku suunas. Ta on mees, kes ei pelga naerda ka iseenda üle. Ja see teeb nii inimese kui ka rahva tugevaks. Lõpetuseks peaksin midagi ütlemä Ivari kui Sotsiaaldemokraatliku Partei juhi kohta. Võttis ta ju selle ameti üle parteile väga raskel ajal, siis kui vaevu üle valimiskünnise saime ja võlad unepalt ajasid. Ta oli justkui peremees, kes sisendas turvalisust, kes teadis, kui oluline on kõigi ühistöö. Ivari usaldas oma kodakondseid – ta pole seda tüüpi juht, kes keelab, poob ja käseb.

Lõpetuseks üks Ivari tüüpiline nali. Hiina visiidi ajal, ühel järjekordse kohtumise tutvustamisringil, kui delegatsiooni juht oli meid esitledes rõhutanud, et kes on endine haridus- ja kes endine rahvastikuminister, teatas Ivari, kui järjekord temani jõudis, et tema pole „endine“, tema on hoopis tulevane peaminister!

Katrin Saks

Ristsõna: JAANUS KÕRV

Kuldnook: Kuule, kiivitaja, ...? "Pole ju milleski pesa...!" " ... ehitada, kui lumi igal pool maas!"

Telli Kesknädal! * Helista 617 77 17 * www.tellimine.ee * tellimine@expresspost.ee